

RUH MADDE

Cilt: 7 Sayı 73 — Şubat 1966

Cemiyet adına Sahip ve
Mes'ul Müdür
SUAT TAHSUĞ

Hazırlayanlar :
Feridun Tepeköy
Erol Haras
Ergün Arıkdal
Afif Yesari
Salih Öge
Erol Sevil
Azime Nakip
Enver Ölçerman
Mehmet Sancar
Çetin Salkök

Idarehane ve Cemiyet binası
Taksim, Sıraselviler, Billürcü
Çıkmazı Sümbül Apt. No. 14/2
(Otel Santral Sokağı)

Dizgi ve Baskı :
Baha Matbaası

Kapak Baskı :
Karadeniz Matbaası

Abone ücreti
Yıllık 18 Lira
6 aylık 9 Lira

**Haberleşme, Abone ve
Havale adresi :**
RUH ve MADDE
P. K. 1157 . İstanbul

RUH ve MADDE'den Sevgili Okuyucularına

Bizlerin umumiyetle bir kusurumuz var : Kendimizden, gözümüzün önündeki apaçık şeylerden bahsetmeğe utanıyoruz. Menfaatsiz, gayri şahsi olmayı bir nevi mücerretlikte arıyoruz. Bu bize daha hoş, daha emniyetli geliyor. Bir bakıma da, biz bütün insanlar, kendi kendimize eğilmeğe korkuyoruz.

Diyoruz ki ruh, madde, ruhla maddenin temas ve ilişkileri, tekâmül, yeniden bedenlenme...

Bütün bunlar karşısında biz neyiz? Bizim gerçek pozisyonumuz nedir? Bence bunun cevabı mücerred bir takım mütalâalarda değil, müşahhas bir hikâyede. Anlatayım; elimden geldiği kadar.

Niçin halk felsefe kitapları yerine hissi, aşıkane hatta âdi hikâyeleri okumayı seviyor? Niçin kıraların, prenseslerin, zenginlerin ve sanatçıların hayatları ile ilgileniyor?

Onlar haksız mı? Biz üstün kişilerizde, bir Çin mandarini tembellik ve rahatlığı ile, süslü bahçemizde hoş görür bir tembellikle onların olgunlaşacağı zamanı mı bekleyeceğiz? Onlara yüksek şiirin lefâfetinden bahsedip birbirimize hayran ve mutlu gülmseyecek miyiz?

Ekseriya bunun aksi oluyor : Halk ayaklanıyor, mandarinlerin duvarlarını yıkıyor, onlara hakaret ediyorlar. Burada kurtarılan mandarinler oluyor gibi geliyor bana. Açıkcası insanlık ölümü değil hayatı, durgunluğu değil hareketi, hayali değil hakikati arıyor ve buna mecbur da; mecburuz.

Eğer bildiklerimiz üstün şeyler, doğru şeyler ise, bunlara ihtiyaç varsa niçin onlar alâka bulmasın? Eğer bunun aksi varlirse biz kendi kendimizi aldatıyoruz.

Cemiyetimiz uydurma bir toplantı yeri, insanların bir araya toplanıp boş laf ederek kendi kendilerini oyaladıkları bir mekân değil, yaşayan bir organizmadır.

Ben bunu kendime, hayatıma ait bir kıyastan ve müşahedelerimden çıkarıyorum. Bunun içindir ki yazımın başında müşahhas bir hikâyeden bahsettim.

(Devamı 34. sayfada)

BEDRİ RUHSELMAN'IN ARDINDAN

Feridun TEPEKÖY

Büyük insan...

Bedri Ruhselman!..

Beşer onu bu isimle tanıyacak ve tanımakta...

Yürütmüş vazifesini, idrakli yönelişle,

Yürümekte ve yürüyecek.

Aslolan bilmek; ne demek olduğunu vazifenin;

Gerçekleştirmek icaplarını...

Bu, Allahın bir lûtfu; vazifeye hak kazanmış kullarına...

Vazifeye hak kazanmış; işte ona ne mûtlu...

Aydınlanmış şûûrla, tamamlamış işini,

Ta ruhunda hissetmiş sevginin ateşini...

Bir kul ki, yüceleşmiş imanı, pırıl pırıl vicdanı;

Yitirmiş varlığını vazifenin aşkında... Bilmiş yitirmesini...

İrade ve azmiyle dağları titretmiş, bilmiş titretmesini...

Şükrü ve tevazûu, şefkati merhameti,

Birleştirmiş ruhunda sevginin meş'alesi.

Üstün insan...

Bedri Ruhselman!..

İnsanları yüceltmek, doğru yolu göstermek; işte onun emeli, gayesi, vazifesi.

Elindeki meş'ale: bilgi, hizmet, vazife...

Bu yolun yolcusunda nefis yoktur elbette.

Nefsin ıstırapları onun için vızıldı,

Sadece vazife var, geri yanı yaşantı.

Bilmiş maddenin, vasıta olduğunu; tekâmüle...

Öyle olmasaydı yaparmıydı kendine,

Şeker sandıklarından yapılmış kütüphanel...

İnsan için marifet, şaşırmadan yürümek,

Bilginin gizlendiği madde dehlizlerinde,

Dehlizlerin içinde bir uçtan öbürüne dek...

Ruhselman'ın ardından yürüyenler şaşırmaz,

Madde cazibesine karşı durur yıkılmaz,

Yıkılmış kardeşini elden tutar batırmaz

Ne mûtlu o insana yolunu hiç şaşırmaz!..

Gel ey dost; Yürüyelim beraber, peygamberlerin geçtiği yoldan!...

Huzur yolu bu yoldur, başka yol yok arama,

Vicdana zâlmedenin akibeti hüsrandır; gel ayrılma bu yoldan!..

Bu dünyada kullardan beklenen işte bu!

Yoktur başka çıkar yol, geri kalan hep yalan.

Ulâ insan Ruhselman, seni anmak her zaman,

Ezze hatırlatacak dünya vazifemizi...

Değerli dostlarım! Bedri Ruhselman hakkındaki hissiyatımı yukarıdaki kırık dörtlük cümlelerle sizlere de nakletmeğe çalıştım. Haddi aşmamı, samimiyet ve heyecanıma bağışlayınız.

Bedri Ruhselman için söylenmiş ve söylenecek olanlar, insanlık için ibret, ikaz ve misal yönünden büyük bir bilgi kaynağı olacaktır.

Zira onun hayatın boyunca karşılaştığı hadiseler karşısındaki davranışlarının marifetine nüfuz edebilmek, bizleri de kudretli, iman sahibi vicdanına bağlı salih bir kul haline getirecektir.

Belki daha ileride, çok ileride... insanlık onun hakiki değerini anlayacak ve ifa ettiği vazifesinin ehemmiyetini sezecektir.

Vazifesi uğruna hayatını hiçe sayan, mâişetini düşünmeyen, sıhhatıyla, bütün mevcudiyetiyle varlığını vazifesinin aşkında yitiren, kudretli, bilgin, imanlı bir kul olmasını başarmış... Liyakat sahibi yüce bir insan ile karşı karşıyayız.

Şükrü, tevazûu, sevgiyi, bilgili merhameti, şefkat ve feragati: İnsanları yüceltmek için açtığı vazife yolunda yolunu aydınlatan nurlu bir meş'ale yapmasını başarmış muflu bir insan ile karşı karşıyayız.

Vazife şuûrunun ve aşkının, tükenmeyen ilâhi kaynaklarından beslenen enerjisiyle yorgunluklara, hastalıklara, gecelerin karanlıklarına hükmetmesini başarmış, iradesi ve azmi karşısında nefsanîyet heyyûlâsını itaatkâr bir köle haline getirmesini başarmış salih bir kul ile karşı karşıyayız.

İstirapların hakiki sebeplerini görmüş ve göstermeğe çalışmış sevgili bir varlıkla karşı karşıyayız.

Onun üzerinde durduğu ve göstermeğe

çalıştığı hususlar arasında bilhassa iki noktayı zikretmeden geçemlyeceğim.

a — Nefis ihtirasları, ıstırapları; ıstıraplar ise insanları doğru yolun bilgisine ve istikametine yöneltecektir. Böylece insanlık beklediği, aradığı saadeti ve huzuru, sevgi ve feragatte bulacak, kazanacağı nefis hakimiyetinin temelleri üzerinde, neosprîtüalizma ahlâkının beslediği üstün vicdanın kucagından bir neohümanizma fıskırarak...

Dünya böylece şuûrlu bir vicdan tatbikatının ruh kudretine ve imkânlarına kavuşacaktır.

b — Mukaddes metinler dünyanın neresinde, ne zaman ve hangi peygamber tarafından insanlığa duyurulmuş olursa olsun, hepsinde esasda ve gayede tam bir beraberlik mevcuttur. Mukaddes metinler aynı yönetici yüksek bir ilâhi plân tarafından insanlığın eğitimi için doğru olan yolu göstermek üzere, peygamberlere vahiy yoluyla iletilmiştir. Bunun en bariz ifadesini Tevrat, İncil ve Kur'anın bir çok âyetlerinde görmekteyiz.

Dinler, bu bakımdan birbirine bağlanmış oluyorlar. Bedri Ruhselman, insanlığa işte bu hakikatleri göstermeğe çalıştı.

Ortaya koyduğu bütün bu bilgiler, müspet ilmin araştırma ve değerlendirme metodlarından faydalanılarak elde edilmiş olduğundan gerçek ve müspet bir değer taşır. Peşin hükümlerden uzak objektif bir görüş, müşahede ve tecrübeye dayanan araştırma materyalini, akılcı bir muhakeme, mantık ve akıl prensiplerine dayanan bir değerlendirmeğe tabi tutmuştur.

Bu sebeple, vazettiği bütün bilgiler büyük bir tatmin kudretine sahip duru ve sade, kat'i ve objektif bir kıymet taşımaktadır. Yüce dost! sana insanlık müteşekkirdir.

İŞÇİ GÖÇLERİ

Bu gün Türkiyenin bir "dışarı giden işçiler" problemi Bunun memleketin iktisadi durumu ile, dışarının iktisadi durumu ile, ferdlerin yani, işçilerin tek tek hayatı ile ilgili sebepleri şu muhakkak. Ancak bunun gerisinde bütün olaylardaki gibi, üstün sebepler gizli. Bu da insanın insanla karşılaşmasını; bir takım neticeler çıkmasını öngören büyük bir tekâmül hareketidir. Başboş diyebilir miyiz?

Burada sizlere, işveren memleketlerden biri olan Fransızca infişar eden Sélection dergisinden yaptığımız bir tecrübeyi dışardan nasıl görüldüğünü belirtmek maksadıyla sunuyoruz. R. ve M.

Bir pazar günü öğleden sonra Pariste Avönü Wagram'dan geçiniz. Konuşulan İspanyolcadan kendinizi Madrid veya Barselona'da zannedersiniz. Belçikada Liège'e gi-

din; her tarafta Rum kahveleri, İtalyan kantaları, İspanyol bakkallar bulacaksınız. Batı Almanyada Otel odasındaki radyo düğmesini çevirdiğinizde, Yunanca, İtalyan

ca veya ispanyolca bir neşriyata tesadüf etmeniz kuvvetle muhtemeldir. Manş denizini geçip de Londrada şık bir otele yerleşeniz, sizi karşılayan otel katibinin Alman, komilerin İtalyan ve oda hizmetçinizin İspanyol olması kuvvetle muhtemeldir.

Bunlar bugünün Avrupasının en önemli ekonomik olaylarının bir görünüşüdür: Güneydeki fakir işçilerinin zengin şimal ülkelerine kitle halinde hicreti. Batı Avrupa memleketleri, ekonomilerindeki tam randmanı muhafaza edebilmek için 4 milyon yabancı işçi getirtmek zorunda kalmışlardır. Bunlardan 1 milyonu Batı Almanyada, 1 500 000 i Fransada, 800 000 i İngilteredir. İsviçrede her üç işçiden biri ecnebîdir. Belçika kömür madenleri yabancı işçiler olmaksızın işletilemez. Bazı ocaklarda nisbet %80 i bulmaktadır.

138 000 nüfuslu Luxembourg'da dahi 25 000 yabancı işçi vardır.

Cezayirli, İtalyan, İspanyol, Rum, Faslı işçiler olmasaydı Fransa, 1958 yılından beri brüt milli istihsalini % 36 arttıramazdı. Keza Almanya, bu işçiler olmaksızın senelik %5 imalat artışını başaramazdı. İsviçreye gelince, yabancı işçilere müracaat etmeseydi bir ekonomik krize girecekti.

Güney Avrupa işçileri kuzeye nisbeten yüksek bir ücret, iş sağlamlığı, ekonomi yapabilme imkânı ve tekrar memleketlerine dönünce daha iyi bir hayata kavuşabilmek emeli ile geliyorlar. Zor, hoş olmayan işleri kabul ediyorlar. Hendek kazıyor, demiryollarına travers döşüyor, dökümhanelerde erimiş maden boşaltıyor, ya da zincirleme imalâtın monoton hareketlerine uzun günler boyunca katlanıyor, otel ve lokantalardaki gündelik işleri yapıyorlar. Bu muhacirlerin ancak % 1 veya 2 si kalitiye (usta, bir san'at sahibi) işçidir.

Bu işçilerden bazıları hayallerini gerçekleştirebiliyor. Almanyada bir Türk işçisinin elden düşme bir otomobil alıp revizyondan sonra İstanbula getirerek takside çalıştırdığını görmek nadir bir olay değildir. Bazı İtalyanlar İsviçrede on sene çalıştıktan sonra doğdukları şehirde bir kahve açıyorlar. Fakat bütün işçiler aynı neticeye varamamaktadırlar.

İşçi göçleri Avrupada daima mevcut olmuştur. Fakat milletlerarası büyük hareketler 1950 de başlamıştır. İlk önce çok sayıda İtalyan vatanını terk etmiştir. 1961 yılından sonra İtalyanın kavuştuğu ani refah göçleri hayli önlemiştir.

O zaman sıra İspanyollara, Portekizlilere, Rumlara ve Türklere gelmiştir. 1963 de Avrupa işçi göçlerinin %66 sını teşkil eden 145 000 İspanyol Fransaya gelmiştir. Aynı sene, 1961 yılında gelen 8000 Portekizliye mukabil, nizami şekilde 27 000 Portekiz işçisi gelmiştir. 1964 eylülünde Almanyada, göç edenlerin azamisi olarak 300 000 İtalyan, 161 000 Rum, 157 000 İspanyol, 92 000 Türk, 60 000 Yugoslav, hatta 6 000 Ürdünlü vardı.

Avrupa Ortak pazarına mensup milletlerden olan muhacir işçiler, işveren memleket işçileri ile aynı yevmiyeyi almakta, aynı çalışma şartlarına tabi bulunmakta, aynı sosyal avantajlardan faydalanmaktadırlar; işsizlik tazminatı, sosyal sigorta (hastalık sigortası), aile yardımı Ortak Pazar dışındaki işçiler çift taraflı anlaşma hükümlerine tabidirler. Yevmiye müsavafı temin edilse bile, sosyal avantajlar daha azdır.

İşçi ihraç eden memleketler bundan büyük istifadeler temin etmektedirler. Önce, onların gidişi memleketteki işsiz sayısını azaltmaktadır. Sonra işçilerin ailelerine gönderdikleri havaleler kıymetli bir ecnebi döviz kaynağı teşkil etmektedir. Ayrıca işçiler, çalıştıkları memleketler, mesleki ilerlemeler kaydederek memleketlerindeki iş yerleri için daha faydalı hale gelmektedirler.

İşveren memleketler, işçi yollayanlar nezdinde devamlı işçi büroları bulundurmaktadırlar. Meselâ Fransanın İspanvada, Portekizde, İtalyada, Fasta ve Yugoslavyada işçi büroları vardır. Bu bürolara müracaat eden gönüllüler hiç de az değildir. Uluslararası iş ve muhaceret piyasası Holanda Bürosu müdür muavini K. Lewin, resmi bir ziyaret sırasında, Ankarada işçilerin yağmur altında sessizce, toplu halde bekleştiklerini görmüştür. Bu işçiler vilâyetlerdeki İş ve İşçi Bulma Kurumları vasıtasıyla Ankaraya gönderilmişlerdir. Uzun

zahmetli yollardan tren istasyonlarına gelmişler, yorucu tren yolculukları yapmışlar, masraflarını kendileri ödemişlerdir. Pasaport ve diğer lüzumlu evrakı elde etmek için oradan oraya koşmuşlardır. Bir de sıhhi sebebler yüzünden gitmeleri geri kalırsa bu adeta bir facia olmakta, Avrupada servet edinme emelleri suya düşmektedir.

İş verilenlerle, iş veren memleketin bir mümessili arasında genellikle bir senelik bir kontrat yapılmaktadır. Fakat kendiliklerinden işveren memlekete gidenler, ekseriya kontratsız gitmektedirler. Memlekete «turist» olarak girmekte, bir iş bulduktan sonra — bir çalışma kartı temin ederek — vaziyetlerini nizamileştirmektedirler.

Usta işçinin çok arandığı Almanyada bile, az sayıda işçi çıraklığa girmeyi arzulamaktadır. Bu halde, 2 ilâ 4 yıl az para alarak çalışmayı kabul etmek gerekmektedir. Çoğu doğrudan doğruya işe girmekte, atölyelerde tercümanlar veya kendi milliyetlerinden ekip şeflerinin nezaretinde çalışmaktadırlar. Bazı büyük firmalar ecnebi işçilerine lisan kursları ve diğer avantajlar temin etmektedirler: Ailevi zorlukları için müşavirler, yılbaşı tatillerinde memleketlerine bedava gidiş geliş seyahatleri, müslümanlar için özel yemek rejimleri. Batı Alman Demiryolları Türk işçileri için bir wagon - cami bile tefrik etmişlerdir.

İşçilere mesken bulma problemi, Belçika hariç, bütün memleketler için çetin bir davadır. Son gelen ecnebi işçisi umumiyetle en kötü meskenlerde barındırılmaktadır. Resmi makamlar ekseriya ecnebi işçisi tutacak firmaları 2 ila 8 ranzalı barakalar inşa etmeğe zorlamaktadır. Ancak, müsait daireleri olan işçiler ailelerini getirtmek hakkına sahiptir. Fakat şüphesiz binlerce aile gayri resmi, «turist» olarak, gelmekte, büyük şehirlerin fakir mahallelerindeki mezbelelere yerleşmektedirler.

Paris banliyölerinden Champigny - Sur-Marne'da 10 000 Portekizli, aralarında keçi yollarından başka sokak bulunmayan teneke mahallelerinde yaşamaktadırlar. Yollar süprüntü doludur. 12 metre kare genişliğinde ve 2 metre yüksekliğindeki bu barakalara güçlkle 4 yatak, tahta bir masa, bir

soba sığdırılmaktadır. Bazıları eğer bir elektrik ampulleri, ya da pencerelerinde cam varsa, bununla iftihar etmektedirler. Hiç birisinde akar su ve kanalizasyona bağlı lağam yoktur. Genellikle bu kulübenin sahibi «işini bilir» bir Portekizli olup aylığı 200 Frankdan gecekonduyu kiraya vermektedir.

İsviçrede Sulzer kardeşler firmasında tamamen başka bir dünyaya girmektediriz. Diesel motörleri ve diğer ağır malzeme imal eden bu şirket, ekserisi İtalyan olan 4000 ecnebi işçi çalıştırmaktadır. İki sene evvel yalnız erkekler için 2 milyon İsviçre frangı sarfiyle çift katlı bir bina inşa ettirmiştir. Bu büyük gayri menkulde 387 kişi oturmaktadır. Kiracılar iyice döşenmiş tek kişilik bir oda için ayda 92 İsviçre frangı, dört kişilik bir odada bir yatak için 42 frank ödemektedirler. Binanın kaloriferi, fayans döşeli duş kabinleri, zemin katında vasi bir atölye, çok hoş iki oturma salonu, mükemmel bir bar ve bir kahvesi vardır.

Büyük şirketlerin temin ettikleri meskenlerin şartları ne olursa olsun bu, yabancı işçilerin bir ghetto* hayatı yaşamasına mani olamamaktadır. Aralarından pek azı, kendilerine ilgisiz, hatta düşmanca davranan memleket halkı arasına karışabilmektedir. İsviçrede kiralık oda ilanlarında şu ibarelere raslanmaktadır: «Ecnebi kabul edilmez»; yahut «İtalyan kabul edilmez». Büyük Britanyanın (İngiltere), Hintli, Pakistanlı, Antilli işçilerin çalıştığı bazı muntakalarında ırkı mülahazalar, peşin hükümler hala caridir.

Adet ve alışkanlıklardaki ayrılıklar kaçınılmaz bir şekilde prejüjeler (peşin hükümler, suçlamalar) doğurmaktadır.

Böylece, Paris civarındaki Ecquilly halkı, işten dönen İtalyan işçilerinin şarkı söylemelerine sinirlenmişlerdi. Almanya ve İsviçrede. Pazar günleri yabancı işlerin büyük garlarda toplanmaları pek fena bir gözle görülmektedir. Bunlar gezinmekte, küçük guruplar halinde gevezelik etmekte.

(Devamı 29. sayfada)

* Eskiden yahudilerin oturmaya mecbur tutuldukları fakir ve kasvetli mahallelere ghetto denilmekte idi.

Bu resmi çizen Alican Gürsoy 23 yaşındadır. Guraba Hastahanesi Psikiatri kliniğinde Paranoid şüphesi ile iki buçuk ay tedavi görmüştür. Yaşantılarını resim haline getiriyor. Bu resmi de Hayvanat Bahçesini dolaştıktan sonra yapmıştır. Yazıyı yazan Hamiyet Özgür resmin kendine verdiği ilhamı ifade ediyor. İki şahıs da aynı çalışma yerinde bulunmaktadırlar.

RESİMLERİN DİLİNDEN:

— Üç kitap görüyorum. Birincisi din, ikincisi kin, üçüncüsü yoksunluklarım.

İkincisinin yaprakları açılır. Teker teker ellerim titrer. Gözlerim kararır. Ölüm kapıdan içeri girer. Gözleri alev alevdir. Her tarafı bir hayvanı belirtir. Beni içine almak ister; karanlıkla birlikte odanın bütün gıcırtiları etrafı inletir. Sonra gürültüleri yapraklara gömülür renklerle koyulaşır kaybolur. Sonra uykum gelir uyurum.

Mucizeler bize ne anlatıyor?

OLAĞANÜSTÜ OLAYLARIN PSİŞİK (RUHİ) İZAHİ

(Geçen sayıdan devam)

OLAĞANÜSTÜ NE DEMEKTİR?

Feridun TEPEKÖY

Hadisenin olağan veya olağanüstü bir karakter taşıdığını anlamamıza yardım edecek kıstasa sahip olmak için evvelâ olağan ve olağanüstü tabirleri üzerinde duralım.

Herhangi bir fiil hali veya umumi olarak hadiseler, mutlaka kendisinin tezahürüne imkân veren bir ilâhi irade kanununun icaplarına bağlıdır. Daha doğrusu bir hadise mutlaka bir ilâhi irade kanununun tezahür edişine vasıtalık eder. O kanunun - varlıklar karşısında - müşahhas bir hale gelmesinde ve gene onlar tarafından müşahede edilmesinde vasıtalık ederler. O halde her oluş hali her hareket bir kanuna bağlı ve tâbi olarak vuku bulur.

Eğer biz insanlar tarafından müşahede edilen bir hadisenin bilinen kanunlar muvacehesinde bize göre makul bir izahı yapılabiliyor ve sık sık her yerde karşımıza çıkıyor ve bizi şaşırtmıyorsa, ve biz onun kendi bilgi ve ölçülerimize göre normal olarak karşılıyorsak o hadise «olağan» bir vasfa sahip kabul edilir. O halde bunun tam tersi olağanüstü hadisenin tarifi olacaktır. Yani: Eğer biz insanlar tarafından bir hadise, hangi kanunların muvacehesinde nasıl bir seyir takib edeceği önceden bilinmez, ve her zaman ve her yerde sık sık vuku bulmaz, ve bizi şaşırtır, izahını yapamaz hale sokar ise biz o hadiseyi normal üstü bir vasıfla damgalıyoruz.

Şu halde şaşırtıcı, izahı yapılamayan, tabii olduğu kanunları insanlarca meçhul bulunan, nerede, ne zaman, nasıl, ve hangi maksatla ortaya çıktığı kestirilemeyen hadiseler bize göre normal dışı veya olağan üstü vasfını haiz olmaktadır.

Acaba bu vasıf ve tipte olaylar hakikaten dünya üzerinde pek mi nadir olarak meydana gelmektedir? Ayrıca olağanüstü

olaylar karşısında insanların düşünceleri ve tutumları nasıl olmaktadır? Bir kere olağanüstü olaylar muayyen bir ihtiyacın doğurduğu tekâmül zaruretlere uygun olarak, münasip bir yer ve zamanda en fayda sağlayıcı bir şekil altında vuku bulur. Bu hadiselerin bir diğer ismi de mucizedir. Aslında gören ve sezen bir insan için en basit bir hadise bile hayret ve huşu uyandırıcı olması bakımından sık sık dahi vuku bulsa, bir ilâhi mucize değerindedir. Fakat insanlar, değişik bilgi seviyelerinde olmaları dolayısıyla olağanüstü olayları çok değişik tefsir ve değerlendirmeye tâbi tutup davranışlarına buna göre bir akis temin etmektedirler.

Meselâ fiziki hadiseler arasında ilk defa semada gözüken bir kuyruklu yıldız, veya müthiş bir zelzele, bir tayfun, hatta ay ve güneş tutulması, v.s. gibi haddi zatında normal sayılmakla beraber normal üzeri bir vasıf da taşımakta olan tabiat hadiseleri ilk kategoride zikredilebilir.

İkinci kategoride: meselâ, kedi ile fare nin arkadaşlığı, harika çocuklar, kehânetler, ruhi şifalar, çeşitli psişik tezahürler v.s. gibi olağanüstü hadiseler zikredilebilir.

Ayrıca tesadüflerle izah edilmek istenen bazı öyle hadiseler vardır ki bunları da olağanüstü olaylar veya mucizeler kategorisinde zikredebiliriz.

Meselâ bir apartımanın beşinci katından yere düşüp de hiç bir tarafına bir zarar gelmeyen çocuğun hali bazı tesadüf durumlarla izah edilmek istenebilirse de aslında insanı hayret içinde bırakır.

Bazı dış engeller dolayısıyla biletini önceden aldığı bir uçağa yetişememesinden dolayı ölümden kurtulanların bu hali de olağan üzeri bir hadisedir.

Bilinmeyen sebepleri dolayısıyla Japon-
rada bir atom bombası bakiyesi olan rad-
aktif (zehirli) tozların mühim bir kısmı-
nı etrafa dağılmasını önlemek üzere çıkan
bir rüzgâr tarafından ıssız bir adanın sakin
bir koyuna sürüklenerek orada adeta hapse-
dimesi hadisesi de kezâ hakiki bir muciz-
edir.

Fransanın şimalindeki bir kasabada bir
işçinin şuurlu bir insan gibi «kendisini iyi
bilmediğini» söyleyerek ölmesi hadisesi
de bir mucize misalidir.

Peygamberlerin hayatları esnasında gös-
terdikleri bir çok hadise de mucize olarak
kabul edilir. Musanın denizde İsrail kavmi-
ne yol açması, asasının yılan olması, İsa-
nın hastaları bir anda sıhhate kavuştur-
ması hakiki mucizelerdendir.

Nitekim bu gün de benzer ruhi şifalar
çeşitli gerlsörler tarafından meydana geti-
rilmektedir. Fransadaki Lourdes kasabasının
her ayinlerde meydana gelen ruhi şifaların
fizyat tıp otoriteleri tarafından tahkik ve
kontrol edilerek doğruluklarının kabul edil-
mesi de bize bu vak'aların gerçek olduğunu
ve aynı zamanda olağan üstü olduklarını
göstermektedir. Keza, Jose Arigo'nun ara-
ştırması ile meydana getirilen ruhi ameliyat-
lar da birer mucize karakterindedir.

Burada acaba tesadüfi bir durum mev-
zu bahis olabilir mi? Evvelâ tesadüf nedir?
Tesadüfün beşeri anlamı çok acayıptir. Zi-
ra, tesadüf, tam bir keyfiliği, kanuna tabi
olmayış halini, maksatsız ve nizam tanı-
mayan bir hürriyetin kaprisli durumunu
temsil etmektedir.

Fakat mademki her hadise bir kanuna
tabidir ve her hadisenin bir sebebi ve neti-
cesi mevcuttur, demek ki burada tesadüfün
yeri olmaması lâzım gelir.

O halde kâinatta tesadüfün yerine ko-
zalite (sebeb - netice) kanunu hüküm sür-
mektedir. Sebeb netice bağlantıları, ilâhi
kanunların yöneticiliği altında ve ilâhi İda-
reci plânların tertipleri içinde hadiselerin
her mecra dahilinde akmasını sağlamakta
ve bu akış planlı, nizam ve ahenk içinde bir
kâinat tablosu çizmektedir.

Bu tablo içinde tesadüf diye bir nesne
mevcut değildir. Ancak insan tarif edeme-

diği, akıl erdiremediği hadiselerle tesadüf
damgasını vurmaktadır. Bu çok manasız
bir izah tarzıdır. Bu bakımdan hiç değilse
hadiselerin kaba veya bize en yakın olan bir
takım izahları yapılabilir. Bu izahlar bitta-
bi ancak kozalite kanununun esasları dahi-
linde mümkün olabilecektir. Bilgi şümulü
ile birlikte yapılacak izahlarda ise asıl a-
millere bir yakınlaşma da sağlanmış ola-
caktır. Şu halde yapacağımız alt seviyeden
izahlar dışında aynı hadisenin bir de daha
üst seviyeden izahlarının da bulunduğunu
bilmeliyiz.

Meselâ Erzurumda bir çocuk doğuyor
ve hemen o anda «Artık dünyanın sonu
yaklaştı» dedikten sonra ölüyor. Bu olağan-
üstü hadisenin neden dolayı meydana gel-
miş olduğu üzerinde durulursa muhtelif ka-
demeden izahlar yapılabilir. Her hangi bir
mamul maddeyi imal eden bir firmanın bir-
denbire gelişip kuvvetlenmesi ve iktisadi a-
landa önemli bir mevki işgal etmesi hadisesi
için de, çeşitli izah ve sebepler bulunabilir.
Fakat bütün bunların daha da üzerlerinde
daha üstün bir takım amillerin mevcut ol-
duğu da bir gerçektir.

Bazan da normal üstü tabiat hadisele-
riyle birlikte kehanet tarzındaki olağanüstü
hadiseler bir maksadın tahakkuku için tam
bir iş birliği halinde bir hüküm olarak in-
sanların gözleri önüne serilebilir. Bu tak-
dirde uyarma daha da şiddetlendirilmiş
olur.

Meselâ 1959 yılında Adanada vuku bulan
sel felâketi hadisesi, vukuundan evvel bir
medyum vasıtası ile önceden öğrenilmek
suretiyle meydana çıkmış olan kehanet ha-
disesi ile bir iş birliği halinde birleşince u-
yarmanın şiddetlenmiş olduğu müşahede
edilmiştir. Ayrıca bu iş birliğinin insanlara
açıklanması ve ispatlanması için vazîfeli
şahıslar tarafından bazı tedbirlerin alınma-
sı da icabetmektedir.

Acaba olağanüstü hadiselerin oluş se-
bepleri nelerdir? Bir defa şu hakikat açık
olarak görünmektedir ki, hadiselerde bir
mana ve şuurluluk mevcuttur. Bir maksat
ve muayyen bir bilgi her hadiseye refakat
etmektedir.

(Devamı 28. sayfada)

BÜYÜK VAZİFELİLER DUTUK VAZİFELİLER

Yazan: Suat TAHSUĞ

(Geçen sayıdan devam)

«Ve İsa yine onlara dedi: Doğrusu ve doğrusu size derim: Ben koyunların kapısıyım. Benden evvel gelenlerin hepsi hırsız ve haydutturlar; fakat koyunlar onları dinlemediler. Ben kapıyım; eğer bir kimse benden girerse kurtulur; girer çıkar ve otlak bulur. Hırsız ancak çalıp öldürmek ve telef etmek için gelir. Ben onlarda hayat olsun çok hayat olsun diye geldim. Ben iyi çobanım; iyi çoban koyunlar uğruna canını verir. Çoban olmayan ücretli adam kurdun geldiğini görür, koyunlar kendisinin olmadığı için, onları bırakıp kaçar (kurt da onları kapar ve dağıtır), çünkü ücretlidir, ve koyunlar için kaygı çekmez. Ben iyi çobanım; benimkileri tanırım. Baba beni tanıdığı, ben de Babayı tanıdığım gibi, benimkiler de beni tanırlar, ve koyunlar uğruna canımı veririm. Ve bu ağıldan olmayan başka koyunlarım var ki onları da geri getirmeliyim, benim sesimi işitecekler; ve tek sürü, tek çoban olacak. Bunun için Baba beni sever; çünkü ben canımı veririm, ta ki onu tekrar alayım. Onu benden kimse almaz, fakat onu kendiliğimden veririm. Onu vermeğe kudretim var; ve onu yeniden almağa kudretim vardır. Bu emri Babamdan aldım. (Yuhanna X, 7-18).

*

Bu yazımızla «Büyük Vazifeliler» yazı serisine son vermiş bulunuyoruz. Maksat bir Peygamberin hayat hikâyesini okurlarımıza nakletmek değildi. Musa Peygamberle başlayan bu serimizin mantıkî bir silsile ile İslâmiyete ve Muhammed Peygambere varması düşünülebilirdi. Halbuki bu yolda baş vurulacak yegâne kaynak

Ortada Bir Mihrab Buldukça Kurbanı da İhtiyaç Olsa gerek.

Kur'anın kendisidir. Ben de bu yolda söz etmek selâhiyetini kendimde hissetmiyorum.

Niyetimiz yeryüzüne ilâhi tebligat ile nekadar eşsiz bir yardımda bulunulduğunu göstermeye çalışmak bunun yeryüzündeki bütün olaylar ve şuur hayatımızla ne kadar derin bir alâkası olduğunu göstermeğe çalışmaktı.

Bundan ötesi ferdlerin kendilerine kalmaktadır. Mukaddes kitaplar ortadadır. İnsanın düşünme kabiliyeti ve müşahede gücü açıktır. Ferd ferd bunu hepimiz yapmak veya yapmamak şıkkı karşısındayız.

*

Dünyanın gidişinin vicdan sesinin duyulmasına doğru olduğunu çeşitli müşahedeler teyit etmektedir. Ancak bu sesin duyulması bir çok karışık, ıstıraplı hadiseler ve bunaltılar arasında olmaktadır ki ferd sıkıştıkça bir nefis murakabesi yapabilsin, dünyadaki kendi özel durumunu anlasın. ve kendi benliğinin derinliklerinden gelen, belki alışık olmadığı, şaşırtıcı, belki de hayatlardır kulaklarını tıkamaya çalıştığı sesi duyabilsin.. Bu zengin, rahmet dolu ses karşısında silkineceği zaman, sarıldığı geçici kıymetlerin ne kadar boş ve tozlu hiçlikler olduğunu sezsin anlasın ve yeni bir gün ışığında yıkansın, yeniden doğsun...

*

Şimdi sizlere 1866 yılında Dostaiewski'nin yazdığı «Suç ve Ceza» romanından bir kısmı nakletmek isterim. Burada hikâyenin

İstanbul'un Sibiryada kürek cezası çekenler tarafından görüldüğü bir rüya mevzuubahistir. Bu yazılmış bu hikâyedeki rüya dahi bizler için ibret verici bir olay ve ayrı bir müjdedir:

Hastalığı sırasında, rüyasında, bütün dünyanın, Asyanın göbeğinden Avrupa'ya gelmekte olan, görülmemiş, işlenmemiş bir veba afeti ile mahva mahkûm olduğunu gördü. İmtiyazlı çok az kişi müstesna, herkes ölecekti. İnsan vücuduna yerleşen yeni bir takım trişinler, mikroskopik varlıklar türemişti. Ama bu varlıklar, akıl ve iradesi olan bir takım ruhlardı. Bu mikropların kapanlar, hemen zırdeli bir hale geçiyorlardı. Ama, insanlar hiçbir zaman, kendilerini bu mikroba bulaşanların hissettikleri kadar, bu derece akıllı, doğrulukta bu derece sarsılmaz hissetmemişlerdi. Onlar, kararlarını, ilmi araştırmalarının, sonuçlarını, ahlâki ve dini inanışlarını hiç bir zaman bu kadar sağlam ve sarsılmaz hissetmemişlerdi. Bütün köyler, bütün şehirler, bütün milletler bu hastalığa tutuluyor ve çıldırıyorlardı. Herkes endişe ve telâş içinde idi. Kimse kimseyi anlamıyordu. Herkes gerçeğin yalnız kendisinde olduğunu sanıyor, başkalarına bakarak ıstırap çekiyor, göğsünü yumrukluyor, ağlıyor, ellerini uğuşturuyordu. Kimi nasıl muhakeme edeceklerini bilmiyorlardı. İnsanlar mânâsız bir öfke içinde birbirlerini öldürüyorlar

dı. Birbirlerine karşı büyük ordular halinde toplanıyor, ama bu ordular daha yolda iken, birdenbire kendi kendilerini kırmaya başlıyor, safları dağılıyor, muharipler birbiri üzerine saldırıyor, birbirini boğazlıyor, doğruyor, ısırıyor, birbirini yiyordu. Şehirlerde bütün gün felâket çanları çalınıyordu. Herkes çağrılıyordu, ama kimin tarafıdan, niçin çağırıldığını kimse bilmiyordu. Herkes telaş ve heyecan içinde idi. Harcıalem bütün zanaatlar bırakılmıştı. Çünkü, herkes kendi düşüncesini, kendi düzelttiği şeyleri ileri sürüyor ve bir anlaşmaya varmak mümkün olmuyordu. Toprak işleri durmuştu. Şurada burada insanlar, kümeler halinde toplanıyor, herhangi bir şey hakkında beraberce karar veriyor, ayrılmayacaklarına dair andıçıyorlardı. Ama, arkasından hemen, az önce teklif ettiklerinden bambaşka bir şey yapmaya başlıyorlardı. Birbirlerini suçlamaya koyuluyor, dövüşüyor ve vuruşuyorlardı. Derken yangınlar ve açlık başlıyordu. Herşey ve herkes mahvoluyor, veba artıyor, durmadan ortalığa yayılıyordu. Bütün dünyada ancak birkaç kişi kurtulabilmişti. Bunlar yeni bir insan nesli, yeni bir yaşayış kurmakla, yeryüzünü yenileştirmekle ve temizlikle görevlendirilmiş temiz, seçkin kimselerdi. Ama hiç kimse, hiçbir yerde bu adamları görmemiş hiç kimse onların sözlerini ve seslerini duymamıştı.

Cemiyetimizin verdiği konferans

İtalyan Kültür Heyeti'nin ilgilileri tarafından, bir konferans vermek üzere davet edilen Cemiyetimiz, 14.Ocak.1966 tarihinde "Olağan Üstü Olayların Psikişik Açıklaması" isimli bir konferans tertip etmiştir. Feridun TEPEKÖY ile Ergün ARIKDAL'ın takdim ettikleri konferans seçkin bir davetli topluluğu tarafından ilgi ile takip edilmiştir. Bilhassa Tony AGPAOA'nın Filipinlerdeki mucizevi ruhi ameliyatlarına ait takdim edilen slayt gösterisi ile Jose ARIGO'nun Brezilyada yaptığı bu mevzudaki ameliyatlarını aksettiren film çok alâka çekmiştir.

Mevzuubahis konferansın özetini, aynı isimli bir yazı serisi halinde, halen mecmuamızda da takdim etmekteyiz.

Ayrıca, Jose ARIGO'nun filmi esas alan bir program da İstanbul Teknik Üniversitesi Televizyonu'nda 3.Şubat.1966 akşamı saat 19.30 da Ergün ARIKDAL tarafından seyircilerin istifadesine arz edilmiştir.

Rüzgârlar ve İnsanlar

J. D. RATCLIFF

İnsanın hâkim olamadığı bu unsur, zincirinden boşanmış bir dev gibi ölüm ve harabiyet saçabilir. Fakat ekseriya rüzgârlar yeryüzünü canlandıran bir hayat nefesidir. Hayatımızı bin türlü şekilde şartlandıran, biraz korkutucu bir kuvvettir.

Yağmur taşıyarak rüzgârlar dünyanın bir çok yerini ziraate uygun kılmak suretiyle yaşanabilir hale getirmektedirler. Rüzgârlar Kuzey Avrupanın buzlar içinde kalmasına ve bunun aksine de Güney Amerikanın batı kıyılarındaki aşırı sıcaklarına mani olurlar. Lafın gelişi Holandayı rüzgârlar yaşatmaktadır: Hububatı öğüten, kereste biçen, deniz suyunu pompalayan 9000 yel değirmenini döndürmüşlerdir. Ve yelkenlilerini dünyann dört bucağına götürerek bu küçük ülkeyi dünyanın en kuvvetli tüccar milletlerinden biri haline getirmişlerdir.

Asırlar boyunca insanların gidebileceği dünyanın çeşitli bölgelerini rüzgârlar tayin etmiştir. Ve rüzgârlar olmasaydı diyebiliriz ki medeniyetler yumurtalarının içinden çıkmadan boğulurlardı. Virginia'nın ve Brezilyanın iskân ve işletilmesini kolaylaştırırlarken Oregon'a yavaşılmasını güçleştirmişlerdir.

İnsanlar rüzgârlara birçok isimler vermişlerdir. Fakat en meşhurları muntazam esen rüzgârlardır: Güney Asyaya yağmur getiren Muson rüzgârları, Gulf Stream sularını sürükleyerek kuzey Avrupayı ılıklaştıran Batı rüzgârları — Westerlies —; çok zengin plankton yükü ile soğuk Humboldt akıntısını Güney Amerikanın batı kıyılarına kadar sürükleyen Antartika rüzgârları büyük balık sürülerini beslemektedir.

Eski çağlarda denizciler ancak kıyı kıyı gidebiliyorlardı. Romalılar ilk olarak bazı rüzgârların muntazam estiğini keşfettiler ve

bundan faydalandılar. Roma'nın yaşayabilmesi için her sene 7 milyon hektolitre Mısır buğdayına ihtiyacı vardı. Romalı gemiciler, ilk baharda hakim rüzgârların Mısırdan hareketle Akdenizi katettiğini müşahede ettiler. Yazın bunun tersi oluyordu. Bunun üzerine buğdayları taşımak için ilk baharı seçtiler.

Rüzgârların şöyle, ya da böyle esişi tarihte kaçınılmaz bir rol oynamıştır. Bazen dünyanın falanca yerinde şu veya bu bayrağın dalgalanması onların eseri olmuştur. Mesela, 1609 da Sir George Somers İngiltere'den kalkıp Virginia'ya yelken açmıştı. Muhalif rüzgârlar onu hedefinden ayırdı ve Bermuda adalarına götürdü. Oralarda hoşuna gitti ve adalarda devamlı bir koloni tesis etti. O zaman bu zamandır Bermudas İngilizlere aittir.

Kendisi için en önemli savaşta, Waterloo'da rüzgârlar Napoleon'un aleyhine çalıştı. Bir fırtına, savaş alanını sürüklediği yağmurla çamur deryasına çevirdi. Sırrını yalnız kendisinin bildiği seri, süvari ve topçu hareketlerini tatbikine engel oldu. Buna mukabil kaderi son zorlayışında, Ardenne'ler savaşında rüzgârlar Hitleri desteklemiştir.

Kuzey Atlantik ve Kuzey Pasifikte rüzgârlar, yüksek tazyik muntakalarının etrafında saat akrep ve yelkovanının dönüş istikametinde seyrederek büyük deniz akıntılarını meydana getirirler: Bunlar Gulf Stream ve Japon akıntılarıdır. Güney Atlantik ve Güney Pasifikte saat akrep ve yelkovanının ters istikametinde hareket ederek Humboldt, Brezilya ve meteoroloji bakımından dünyada büyük etkileri olan diğer büyük su akıntılarını harekete getirirler.

Kuzey Atlantığın meşhur Alize rüzgâr-

bu deveranın bir kısmıdır. Şaşılacak bir düzenle, Kuzey Afrikadan Antil denizine doğru, batıya eserler. Memleketlerine döneceklerini düşünen Kristof Kolum'un gemicilerini bu rüzgârlar korkutmuştu. Biraz daha kuzeyde oldukça muntazam batı rüzgârları, Amerikanın doğu yarısından hareketle aksi istikamette esmekte bulunduğunu bu gemiciler bilmiyorlardı.

Magellan, 1519-1521 yılındaki meşhur dünya-âlem seyahatinde, Atlantik boyunca kıyıları takib etti ve Güney Amerikanın doğu kıyılarına indi. Sonra 40 ıncı arz dairelerinin altında batıdan doğuya saatte 90 km. hızla esen ve karaya uluyarak saldıran rüzgârlarla karşılaştı. Bu zincirden boşanmış kudretlere mukavemet ettikten sonra, nihayet, başka bir mutedil Alize rüzgârları rejimi buldu ve bu yüzden keşfettiği yeni okyanusun ismini Pasifik (sulh ve sükûn anlamına gelir) taktı.

Gemiciler dünyaya ticaret ve müstemsinlik için temin etmek üzere büyük rüzgâr bölgelerini takib ettiler. Bir gemi, meselâ İngiltereden hareketle Afrikaya yöneliyor Kenarya Adaları akıntılarını takib ediyor ve yük taşıyordu. Sonra, siyah esirleri yüklenerek alize rüzgârları ile Batı Hint adalarına teveccüh ediyordu. Sonra Westerlies — batı rüzgârları — sayesinde, ambarlarına Rhum ve melas (şeker kamışı ezmesi) doldurarak İngiltereye dönüyordu.

*

İnsanların rüzgârlara ne kadar bağlı olduğunu musonlardan daha iyi gösteren bir şey yoktur. Yazın büyük Asya kıt'ası ısınır, hava hafifler büyük bir alçak tazyik muntakası husule gelir. Bu da uzak mesafelerden havayı celb eder. Geniş deniz bölgelerinden geçen bu hava rutubet taşır ve bu buharını Malezya, Hindistan, Japonya ve diğer bölgelere yağmur olarak boşaltır. Şartıcı bir düzenlilikle haziran ayı yağmur mevsiminin başlangıcıdır. Ve artık dikim zamanı gelmiştir.

O zaman Hintliler, binlerce, kuru tarlalara, sokaklara, yayırlara, yüzlerine düşen damlaların zevkine varır, her zaman yenilenen bu mucize için yukarıya şükranlarını arz ederler.

Kışın Asya kıt'ası soğur, tabii kendini kaplayan havada soğur; böylece geniş bir yüksek tazyik bölgesi meydana gelir ve rüzgâr denizlere ve okyanuslara doğru eser. Hava Himalayaların yüksek maniasına çarpınca taşıdığı rutubeti kar olarak döker. Fakat Hindistana varınca kurudur ve gökyüzü açık kalır. Altı ay güneş parlayacaktır. Düşen yağmur miktarı manidardır. Martta Bombayda hemen hiç yağmur yağmaz; temmuzda Bobaya 635 milimetre yağmur düşer!

En tipik mahalli rüzgârlar arasında Bavyera'nın Foehn rüzgârı zikredilebilir. Dağlardan geçerken Cenup rüzgârlarının taşıdığı rutubet, soğuma yüzünden yoğunlaşır ve yağmur olarak dökülür. Diğer yamaçtan inerken hava sıkışır ve ısınır (bir bisiklet pompasında havanın ısınması gibi) ve böylece dağın bir yamacında rutubetli ve serin esen rüzgâr diğer yamaçta kuru ve sıcak olur.

İsviçre dağlarında Foehn vadileri yalar ve ancak onbeş günlük kuvvetli bir güneşin eritebileceği kadar karı yirmidört saat içinde eritir. Böylece turfanda ekim yapmak için çok karlı kalacak bir sürü vadiyi ziraate uygun kılar. Yazın esen Foehn rüzgârı meyvaların olgunlaşmasını kolaylaştırır ama tehlikesiz değildir. Geçtiği yerlerdeki her şeyi kav gibi kurutur ve yangın tehlikesi büyüktür.

A.B.D. nin Montana devletinde ve Kanadanın Alberta vilayetinde esen Chinook rüzgârlarının etkileri daha karakteristiktir: Kayalık dağların batı yamaçlarında bu kuvvetli deniz rüzgârı nehir ve kanalları besleyen yağmur ve kar getirir. Sonra, doğu yamaçlarından aşağıya iner, karakteristikleri adeta inanılmaz sıcak bir rüzgâr olur. Montana'daki Harve şehrinde sıcaklığın üç dakika içinde 17 C° arttığı görülmüştür. Alberto'daki Calgary şehrinde bir şubat ayında sıcaklık —26 C° den +24 C° ye çıkmıştır.

Büyük çöller kudretli rüzgâr jeneratörleridir. İranda 120 gün rüzgârları insanı sersemleştirir, kuraklık getirir, bazan da bütün bir köyü örtecek kadar kum taşır. Güney

(Devamı 27. sayfada)

VİCDAN

Yazan: Salih ÖGE

Ramazan ayında, dilencilerin dizi dizi yol kestiği bir cuma günü. Aynamızı Eyüp Sultan Camii ve civarını içine alacak şekilde, ayar etmiş, görüntüleri tesbit etmiye çalışıyoruz.

Ümitle açılan eller, dökülen diller, veren için de vermiyen için de Allahın rızasını, Cennet mekânını dileyen temenniler, aç gözler, gani gönüller, umduğunu bulamayanların mütevekkil fakat ümit tazeleyen yeni hamleleri...

Bütün bunlara karşılık açılan keseler, açılmıyan keseler, uzanan eller, uzanmıyan eller, seyrekleşen adımlar, sıklaşan adımlar, ilgili ilgisiz bakışlar, umursayan ve umursamayan tavırlar ve bu konunun aralarında tartışmasını yapan bir gurup...

— Utanıyorum diyordu birisi. Dilenciye para vermiye utanıyorum. Utandığım için de veremiyorum.

«Niçin Neden?» gibilerden yüzüne bakıldıkta verilen cevap:

— O kadar az veriyoruz ki...

Başkası:

— Vermem diyordu. Dilenciye para vermem.

Elile yaşları sekiz ile onbeş arasında değişen üç-beş kişilik dilenci kafilesini göstererek:

— Hele şu körpecik yavrulara para verip de düştükleri bu çıkmaz yolda onları teşvik edecek kadar vicdansız değilim ben.

Bir başkası :

— Nereden bileyim diyordu. Gerçekten muhtaç olduklarını... Görüyorsunuz pek çoğu sapasağlam insanlar. Tembellik ruhlarına işlemiş heriflerin. Dilenmek kolayına geliyor. Hemen hepsi bu işi meslek edinmiş.

Bu yoldan apartımanlar kuranlar varmış. Kimisi senden benden alıyor, götürüp ya şaraba ya da kumara yatırıyor. Belki içlerinde benim vereceğim üç-beş kuruşa gerçekten ihtiyacı olanlar da vardır ama hangisi? Nereden bulup çıkaracağım ben onu?

Bir başkası :

— Onlar diyordu, ekmeklerini taşdan çıkarırlar. Baksanıza yüzleri yırtılmış bir kere. İstemiyenlere, istiyeniyen muhtaçlara, hani şu fukarayı sâbirin dedikleri var ya, işte onlara veririm ben.

Bir diğeri:

— Fakat onlara verirken çok dikkatli olmak gerek. Onlar çoğu kere izzeti nefislerine çok düşkün olurlar. Bazan verdiği vereceğine pişman ederler adamı. Ben bu yüzden o gibilere vermek istediğim halde çekinirim vermeğe...

Bir başkası :

— Vermek de gerekli değil zaten o katalara dedi. Burunları düşse eğilip almazlar. El açıp istemeyişleri de o yüzden dir. Muhtaç bir kişi için «izzeti nefis» de ne ki! Kibirli gururlu kişiler onlar. Hem ke hem hoduldurlar. Kırılmasın, incinmesin diye yapılan gizli yardımlar o gibilerin bu kötü gururlarını daha da perçinleştirir. Vermeyeceksin, vermiyeceksin ki, kibiri dökülsün. Gururu kırılsın. Bak o zaman nasıl ister, nasıl el açar.

En sonucusu:

— Yanılıyorsunuz dedi. Hepiniz yanılıyorsunuz. Vermek güzel şeydir.

Ve ilâve etti.

— Bir kitapta * okumuştum, orada şöyle yazıyordu:

«İstendiği zaman vermek çok iyidir

Fakat durumu peşinden anlayarak isteme-
den vermek daha iyidir.»

«Vermek isterim ama layığına ve müs-
ahakına der durursunuz. Bahçenizdeki a-
ğaçlar ve otlaklarındaki davarlar böyle
söylemiyor.»

«Her kim ki gece gündüz yaşamak de-
ğerindedir, sizin vereceğiniz her şeye lâyük-
tür.»

«Hayat okyanusundan içmeğe hak kaza-
nan kimse, kadehini sizin küçücük ırmağı-
nızdan doldurmağa lâyük görülmeğe gerek-
tir.»

«Ve sen kimsin ki, insanlar sana gelsin
de göğüslerini açsınlar ve gururlarının per-
delerini parçalasınlar da içlerini çıril çıp-
lak göstersizler, utanmadan gururlarını soy-
sunlar?...»

«Sen her şeyden önce verici ve vermek
vasıfası olmak gerektiğini anla.»

«Çünkü hakikatte hayat, hayatın imda-
dına yetişir, sense, ey kendini verici sanan
kimse, vericiliğin yalnız bir şahidisin.

İşte, aynı konu üzerinde, aynı olmayan
çeşit çeşit düşünceler. Hepsi kendi görüş
şönünden haklı, hepsinin düşüncesi mâkûl,
ve hiç şüphemiz yokki hepsi de hükümlerin-
de «Vicdani»dirler. Eğer düşüncelerinde sa-
mimi iseler...

İyi ama «doğru olan» hangisidir?

İşte bu soruya cevap vermek güç... Sa-
dece güç değil hatta imkânsız... Ve kanaat-
ımızca gereksiz de...

Ve biz diyoruz ki bu soruyu «doğru olan
hangisi?» şeklinde değil «doğru olmayan
hangisi?» şeklinde sormak daha uygun ola-
cak.

Ve biz sadece düşünmeliyiz diyoruz.
Üzerinde uzun uzun düşündükten sonra,
hangisinin doğru olduğuna kanaat getirirsek
işte doğru olan O'dur.

Ama belki, belki değil muhakkak her
birimizin varacağı netice başka başka ola-
cak. Hatta değil herbirimizin, kendimizin bi-
le başka başka zamanlarda, başka başka za-
manlarda, başka başka ruh hali içinde aynı
konu üstündeki düşüncelerimizin sonucunda
varacağımız hükümler dahi başka başka
olacaktır.

Elbette başka olacak, başka olması ge-
rekli çünkü... Uzun uzun düşünmemizi ge-
rektiren sebepte bu başkalıkları istihlal et-
mek değil mi?

Eğer öyle olmasaydı aramızda en akıl-
lı, en doğru düşünceli en vicdanlı bildiği-
miz birisini seçer hangi konu üzerinde dü-
şünmemiz gerekiyorsa o konu üzerinde dü-
şünmek üzere o kişiyi görevlendirir ve he-
pimiz onun varacağı hükme uyardık. Fakat
o kişiyi nerede bulmalı?

Burada, gelmiş geçmiş, din yaymış,
kitap getirmiş peygamberleri gösterecek
olanı okuyucularımıza hemen hatırlatmak
istiyelim ki hiç bir peygamber kitabında o-
layların ve problemlerin detaylı olarak çö-
zümünü yapmamış, sadece bir çok anahtar
bırakıp gitmiştir.. Ve böyle yapmakla da
ilâhi murada en uygun tarzda hareket et-
mişler şüphesiz.

İşte önemli olan da hangi anahtarla, ne
zaman, nerede hangi kapıyı açabileceğimi-
zi düşünmek. Hangi kapının önünde olursa
olsun düşüncelerimizin sonunda vereceğimiz
hükümlerin, seçeceğimiz anahtarların baş-
ka başka oluşu bize şunu gösteriyor ki,
ferte çeşitli şeylere, çeşitli kimselere ve
çeşitli olaylara karşı çeşitli derecelerde
düşkünlük, sevgi sempati veya bunun zıddı
mevcuttur. Bu düşkünlük sevgi ve sempati
veya bunların zıddının pek çoğu, belki de
hiç birisi olması gerektiği matlup dozda
değildir. Belki noksan, belki fazla, belki de
gerektiği yönden başka istikametlere yönel-
mişlerdir. Yani bütün bu duygularda idrak-
li bir ölçü mevcut değildir. Daha başka bir
deyimle içinde bulunduğumuz ortamda fer-
din vicdan terazisi bozuk ve ayarsızdır.
Şöyle ki ferdin bu safhada çok sevdiği, çok
sevmediği, hiç sevmediği veya nefret ettiği
şeyler, kimseler ve olaylara karşı olan ha-
reketlerindeki vicdanilik ölçüsü sevgi veya
sevgisizliğinin derecesiyle mütenasip olarak
çeşitlilikler ve dolayısıyla noksanlıklar arze-
der.

Yukarda örnek olarak aldığımız dilenci-
lik olayı, ve bu olay içinde istemek, isteye-
memek, izzeti nefis, kibir ve gurur konula-
rı ve bu konulara karşı duyulan çeşitli zıt
(Devamı 37. sayfada)

Tekâmül

ve

Realiteleri

Yazan: Ergün ARIKDAL

(Geçen sayıdan devam)

— DÖRDÜNCÜ KISIM —

J. J. Ruso. Emil'inde şöyle der :

«Vicdan! Vicdan! İlâhî içgüdü, ölmez ve ilâhî sedâ; cahil ve görgüsüz olanların, zekî ve hür insanların en emin KILAVUZU; hayır ve şerrin hafa yapmaz hakimi.... sen olmasan, beni hayvanların üstüne yükseltecek kuvvet ne olurdu?...»

Ruso, Dekart gibi filozoflara göre vicdan bir nev'i içgüdüdür, doğustandır ve yanılmaz bir yargıdır. Yukarıdaki sözlerinde, Ruso, bu düşüncesini heyecanlı ve kudretli bir şekilde ifade etmektedir.

Vicdanın Mahiyeti Nedir?

Bu soruyu cevaplandırabilmek için muhtelif izah şekillerini gözden geçirmek faydalıdır.

1 — Vicdan anadan doğmadır, diyenlere göre, adeta bir nev'i içgüdüdür. Vicdanın hükümlerine ve duygularına dikkat eden herkes, bunların kendiliğinden, doğrudan doğruya oluverdiğinin farkına varır.

Başkaları yahut bir iş hakkında tereddütsüzce hüküm vermemiz ve bir işi vazife telâkki etmemiz, gibi davranışlar insanda doğuştan mevcuttur. İyi ve kötüyü ayırt etmekte, vicdan, yanılmaz bir yargı gibidir.

İyi ve kötüyü doğrudan doğruya sezmeğe bizi muktedir kılan ana kuvvet ruhun doğuştan getirdiği bir melekedir.

2 — Kant'a göre vicdan, ahlâki bir kâundur ve aklın mahiyetinden doğmuştur. Diğer bir deyişle, vicdan hareketlerimizi idare eden bir akıldır.

Akıl pratik sahaya yayıldığı zaman «yapmalısın, yapmakla mükellefsin» şeklinde emir halini alır. Bu emirler ahlâkın tek unsurudur ve vicdan da budur.

3 — Vicdanı eğitim ve tecrübe eseri olarak kabul edenler de vardır. Meselâ kendini severlik duygusu, hayat tecrübesi arttıkça, umumun saadeti için çalışmanın kendimizi daha bahtiyar edeceği neticesine döner. Karşılık beklemeyen duygular meydana gelir, denmektedir.

Eğitim ve tecrübe «doğal yeteneği» meydana çıkarmağa yarar. Yoksa, mevcut olmayan bir şeyi var edemez. Burada, hareket kaidelerini, bazı beşeri nezaket prensiplerini vicdanî davranış olarak kabul edemeyiz.

4 — Sosyologların iddialarına göre: Ferdi vicdan kollektif vicdanın bir kişide kendini göstermesidir. Herkes cemiyetin ortak ahlâkını kendine göre, özel bir şekilde anlar.

Yukarıda, kısaca, tanımlamağa çalıştığım kanaatlerin tümü, çeşitli açılardan bakılarak viddanı ele almaktadırlar. Ancak, bunlar, çok genel bir vicdan tanımının değişik görünüşleridir. Topluca mütaâlâ edilirse :

“Anadan doğma olan iyiyi kötüden ayırma melekesi hareketlerimize yön verirken, akli vasıta olarak kullanır. Cemiyetin ortak ahlâkına uymak maşerî bir dayanışmanın zarureti ve icapları olmaktadır. Maşerî dayanışma ise bir terbiye neticesinde şekil bulur ve ferdin ruhunda vicdanî duyguların tepkisine yol açar.”

Vicdanî kabuller ve vicdan hükmü (anlayışı) zamana ve cemiyete göre değişir denmektedir; fakat bu değişiş tesadüfî ve gelişigüzel olmamaktadır. Vicdan hükmü belli bir istikamet takibeder.

Vicdan, gitgide, kendine has olan sahayı elde etmektedir. Dinî ve ahlâki emir, kâide ve yaptırımlardan (müeyyidelerden) ayrılarak «Hususi bir mevki» almak yolundadır. Bu hususî mevki ferdin iç yapısı ve idraki olmaktadır. Yani, böylece, vicdan «manevileşmekte», yaptırım gücü doğrudan ferdin iç bünyesinden fıskırmaktadır. Çünkü vicdan, bir takım dış hareketleri emretmek-

Şimdi ise, iç hayatımızla ilgilenmekte
iyi niyet tarzında yavaş yavaş orta-
lanmaktadır.

Vicdanın konusu genişlemektedir.

İnsel insanın ödevi, kendi klânına kar-
şı. Eski çağ sitelerinin hak ve ödev te-
kelleri ise sitenin duvarları dışına taşma-
mıdır. Halbuki, bugün bunları göremiyo-
ruz. Vicdanındaki sürekli mânâ değişimleri
eski ödevleri genelleştirmektedir. İnsan
ve insanlık içinde genişleyen, yayılan bir
göstermektedir. Artık pek çok inanç
ve muâşeret kaideleri ferdin vicdanı ile
karşıya gelmiş bulunuyor. Bu yüzden:
Zamanımız insanlığında vicdanın gelişi-
mi «düşünme ve tenkit» mekanizması ile
birlikte gitmektedir. Hareketlerin anlamı
ve değeri düşünme ve onların tenkit ve yo-
rumlaması vardır ve temel teşkil etmek-
tedir. Bunlar, davranışlarımızın iyi ve doğ-
ru olmasını hedef edinmişlerdir. Vicdan
Realitesinde ortaya çıkan ihtiyaçlar neler-
dir? Şunları gözlemek mümkündür:

a) Yaptığımız her hareket bize ve baş-
kalarına tatbik edebilecek olan genel bir
kurala uygun olmalıdır. Burada, şüphesiz,
dengeli bir hareket söz konusu olup, otomatik
teşeyiş istenmemektedir.

b) Çeşitli işlerimiz, hüküm ve karar-
larımız birbirini yalanlar, birbirine uymaz
tekelikte olmamalıdır. Böylece akıl ve man-
ta kuralları ile ahlâki davranışlar birbir-
lerini sarmakta ve ferdin iç bünyesine ile
kendisi aksiyonlarını denge içinde tutmakta-
dır. Dengeli insan böylece ortaya çıkmak-
tır.

c) İşlerimizi yürütürken kabul ettiği-
miz ilkeler (prensipler) mümkün olduğu
kadar, birbirine bağlı bir sistem içine so-
mabilmelidir. Genelleştirme, aksiyonların
değerlerini kaybetmeye karşı iyi bir koru-
yucudur. Burada, şimdi gerçekleşen bir
aksiyon, ötede ve sonra gerçekleşecek olan-
la, kök itibarıyla aynı değere sahip olursa
tekellerin sistemli olarak yürürlükte oldu-
ğunu söyleyebiliriz. Böyle olmadığı hallerde,
vicdanın gereken genelliğe ulaşamadığını
söyleyebiliriz.

Görülüyor ki, yukarıdakiler, ferdin bil-
gisi ve tatbikatı ile ilgili olmaktadır. Kişisel

eyilimlerimiz ne olursa olsun vicdanda,
ödevlerimizi fikri bir temele dayandırmak
ve makul olmak esastır.

*
**

Neo Spiritüalizma'nın elimizde bulunan
kaynaklarına göre VİCDAN TANIMI yapı-
rak, bize göre, Vicdan Realitesi hakkında
bazı bilgilere ve tasvirilere ulaşmamız müm-
kündür.

Gerçekte, bütün tanımlar, vicdanın ger-
çek niteliğini ve insan ruhunun tekâmülün-
deki asıl yeri hakkında açık bir bilgi ver-
mekten uzak bulunmaktadır.

Vicdanın çeşitli yönden tanımlarını, Neo-
Spiritüalizma, şöyle yapmaktadır:

A — Vicdan, maşeri (insanlara özgü)
ahlâk kaidelerinin üstünde, insan ruhunun
takibedeceği kaderi tekâmül yolunu göster-
rir. Demekki vicdan bir «gösterge» (Müş'ir)
gibi çalışmakta ve ferde daima belirli bir
istikameti işaret etmektedir. Bu istikamet,
ruhun kendi çabası ile izlenecek bir tekâ-
mül yoludur. Ruhun güçlülüğü oranında aç-
lacaktır. Kaderi olan insanın tekâmül et-
mesidir. Bunun dışında, başka bir yöne git-
mek mümkün değildir. İnsan ancak tekâ-
mül ile varlık bulan bir niteliğe sahiptir.
Tekâmül yok ise insanda yoktur. Bu dere-
cede önemli bir olayı yöneten kuvvet vicda-
na verilmiştir.

Vicdan öz varlığın içinde cereyan eder.
Böylece vicdanın temposu dışarıdan alın-
cak bir mahiyeti kendinde bulundurmaz.
Aksiyonların ruhta gerçekleşmesi yeterlidir.
Vicdan mekanizmasının sorguya çekmesi
için kaba aksiyona (faaliyete) ihtiyaç yok-
tur. Ruhun bunu yaşaması sorgunun doğ-
ması için elverir.

Vicdan ve Öz bilgi yanyana bulunurlar.

İnsan ruhu belirli bir anlayış ve kavra-
yış kudretine ulaşmadıkça, vicdan ruhun
tekâmülüne faydalı olmaktan uzak kalır.
Fert, kaideler, kanunlar ve şariat altında,
zorla ve çoğu kere aksiyonların nedenine
varamayan bir otomat olarak yaşar. Hal-
buki anlayış ve kavrayış bilgiyi davet eder-
ler. Fertte kıyası, akıl yürütmeyi bilgi te-
min ettiğine göre, vicdanın iş görmesi (iyi
ve kötüyü ayırt etmesi, meselâ) bilgiye
bağlı kalmaktadır. (Devam edecek)

MUKADDERAT

VE

İCABAT

Problemleri

(Geçen sayıdan devam)

Özetleyen: Feridun TEPEKÖY

Bunlar tabii veya su'i olabilir. SEVGİ, insanlığı fedakârlığa ve hizmet vazifesine sevkeden çok kudretli bir tekâmül vasıtasıdır. Sevgi, herşeyden evvel, egoizmi, diğerkâmlığın hizmetine sokmağa muvaffak olmaktadır. Sevilen uğruna girilen fedakârlıklar, başlangıçta nefsanî bir takım arzu ve isteklerin tahakkuku için olmasına rağmen gene de başkalarına hizmet yolunun kapılarını bize açtıran yegâne anahtar olmaktadır.

Aile ocağı şartlarından, cemiyetin çeşitli kanuni ve ahlâki müeyyide ve kayıtlarına varıncaya kadar, mektepler, iş yerleri, cemiyetler, askerlik hayatı ve dini emirler - şeriat - gibi bir sürü tertibat ve teşkilât, insanların bazen istekleriyle bazen de zoraki olarak zabıt ve rabıt altına alarak sert bir mengene gibi ezer, yoğurur ve matlûp olan yola sevkeder. İşte Dünya hayatının vazifesi budur.

Başkalarının ıstıraplarına - onlar ister bilsin veya bilmesinler - iştirak edebilen bir insan kudretli bir varlıktır. Başkalarının ıstıraplarına iştirak etmenin, insanı yükseltici, ruh kudretlerini arttırıcı tesiri acaba nereden gelmektedir? Bunun çeşitli yolları vardır. En mühimmi şudur: Başkalarının ıstıraplarına iştirak eden bir insan, bizzat o ıstırapı az çok ruhunda duymağa başlar. İşte bu suretle, dolayısıyla sanki o hayat tecrübesini kendisi yapıyormuş gibi ruhundaki kudretlerini inkişaf ettirmek imkânını kendisine sağlamış olur. Demek ki, başka-

ları için - kendi menfaatlerimizi hiç düşünmeden - akıtacağımız bir damla ter ve bir damla göz yaşı, dönüp dolaşıp gene kendimize, bir ruh kudretî ilâvesine amil olmaktadır. Bu hali bu dünyanın bir icabı olarak ortaya çıkmış gizli ve masum bir egoizm gibi kabul etmek ve böyle bir tecellinin, bizler için bir hak ve bir mukadder zaruret olduğunu kabul etmekten başka çare yoktur.

İllet netice kanunu çerçevesi dahilinde, her fiilin icabı olan ve karşılaşılması zaruri bulunan bir neticesi bulunmaktadır. İnsan İlahi kanunların tayin ettiği bir kaderle, ne ekerse onu biçmek zorundadır. İyi, hayırlı ve doğru olan fiillerin karşılığı olacak neticeler de tabiatıyla, kötü nefsanî ve doğru olmayan fiillerin neticelerinden farklı bulunacaktır. Biz ne kadar istememiş olsak bile gene de birtakım haklara sahip olmamızın da ayrıca aynı kanunların birer icabı olarak kabul edilmesi lâzım gelmektedir. Bu hususda Bedensiz dostumuz ŞİHAP'ın müşahede celselerinden, alâkalı bir pasajı tetkiklerinize sunuyoruz:

ŞİHAP 3 Nisan 1952 :

«... Henüz gene yeni görüyor ve idrak ediyorum ki, kime el uzattım, kime yardım etmek istedimse, hangi zavallı mahlûka nazarı muhabbetle baktımsa kendi nefsimi çalıştırdım. İşte beni de bu üzüyor. Çünkü bunu düşünmekle kendi menfaati için çalışmış bir hotgâmdan farklı olmuyorum. U-

«... bilir ki, ben böyle menfur bir ga-
... etmedim, aramadım...»

İnsan, cemiyet hayatı içinde tekâmülü
... eden veya daha doğrusu cemiyet
... temin ettiği zengin imkânlardan
... hakkını kazanmış bir varlık-
... Bu sebeple, bilgilenmek demek olan
... böyle bir vasatta temin edilme-
... bazı ruhi melekelerin bu sahada kulla-
... zaruri kılacaktır. Nitekim, etra-
... cereyan eden hadiselerin müşahe-
... yapılması ve gerçek manâlarına
... edilmesine çalışılmasını temin ede-
... olan müşahede ve düşünce melekeleri-
... kullanılması gibi, ayrıca imajinasyon
... kesinin de olumlu bir şekilde kullanılma-
... çok faydalı ve lüzumludur. Yapılması i-
... eden bazı hususi durumların fiillerini,
... başkalarının yapılmış fiillerini ruhta yaşa-
... lüzumlu bilgiyi elde etmek imkânla-
... sahip olabiliriz. İşte bu sebeple maşe-
... bir hayatın, insanlık için nekadar lüzum-
... ve faydalı olduğu böylece ortaya çıkıyor.
... hususda bedensiz dostumuz KADRİ'nin
... tebliğinden alâkalı bir pasajı takdim
... ediyoruz:

KADRİ 28 Şubat 1949 :

«... Başkası üzerinde görülen bir ıstırap
... nekadar müessir oluyorsa işte o dev-
... içinde bu da senin için bir tecrübe olur,
... kıymet ifade eder.»

«... Her mustarıpten bir saadet sızar.
... saadet, sizin ondan aldığınız teessür ka-
... büyük ve kazandığınız tecrübe derece-
... içinde kıymetlidir...»

Dünya mektebindeki bulunuş müddetini
... saltmak için, etrafımızdaki varlıkların
... geçirmekte buldukları tecrübeleri ve
... çekmekte oldukları ıstırapları yakından
... tanımak ve bunun için de onların eprövle-
... rne ve ıstıraplarına adeta ortak olmak, on-
... lara yardım ve hizmette bulunmak zarure-
... ti vardır.

Bu suretle görgü ve tecrübemiz, etrafı-
... mızdaki varlıkların hayatlarına adeta işti-
... rak etmiş olmamızla, dolayısıyla artmış o-
... lacaktır. Hatta, tarihî kayıtlara geçmiş,
... büyük diğerkâm idealler peşinde, her türlü
... fedakârlıktan çekinmemiş insanların hayat-
... ları da bizim için - şayet onların çekmiş

oldukları ıstırapları duyabilecek bir ruh
kudretine erişebilmiş isek.- ruh kudretleri-
mizi yükseltici faydalı birer âmil olabilir.

Şimdi de aynı tebliğin aşağıdaki pasajı-
nı dikkatle okuyalım:

«... Senin tecrüben yalnız hayatında de-
ğil, başkalarının hayatı ve onların tecrübe-
leriyle de hemahenkter. Sen herşeyi şahsı-
na inhisar ettirirsen buna ne bir ömür, ne
de birkaç ömür kifayet eder. Başkalarının
namına çalışıp ondan bir zevk duymağı sa-
adet telâkki ettiğimiz müddetçe, başkaları-
nın ıstırabına ortak olup kendinizi felâket-
lerden kurtardıkça, başkalarının saadeti-
nden örnek alıp onların bu saadete nasıl u-
laştıklarını anlamağa gayret ettikçe sen bir
adamsın...»

«... Yoksa sebepsiz hareketler, başkası-
na zarar verici hadiseler, hatta hiç zarar
vermeden dahi başkası için faydasız geçi-
rilen ömür ne kadar yazıktır...»

Şu halde mümkün olduğu kadar, kudre-
timiz yettiği nisbette, etrafımızı kuşatmış
olan bütün varlıklara gittikçe daha çok ge-
nişleyen, kuvvetlenen bir tempo ile faydalı
olmağı, yardım ve hizmet etmeği, vazifele-
rimizin en başına almalıyız. Bu hususla da
KADRİ dostumuz şunları söylemektedir:

«... İnsanlığın daima ilerlemesi yolun-
da fedakârlıklardan çekinmemeli. Ve hayır-
tı, insan, kendisine bir işkence kaynağı de-
ğil, bir saadet vasıtası yapmalıdır.

Bu hareketleri, elinizde imkân ve vası-
at mevcut iken yapınız. Ve hayırlı, uğurlu
yerlerde emek sarfediniz. Allah da size
yardım eder...»

KADRİ 29 Eylül 1947 :

«... Başkalarının azabı size bir örnek
olursa, siz o tecrübeyi kendi nefsinizde yap-
mışsınız gibi büyük bir kudret kazanırsınız.
Siz o tecrübeyi anlamış ve bir mesafâ ka-
tetmiş gibi hafiflersiniz...»

«... Ne mutlu ol varlığa ki kendi kalbin-
de başkalarının ıstırabını taşıyabilir. Acıyı-
nız, müşfik ve rahim olunuz. Çok istifade
edersiniz. Böyle bir kudret kazanırsanız,
sizin kendi üzerinizde bir tecrübe ile azap,
ıstırap çekmenize bile ayrıca lüzum kal-
maz...»

(Devamı var)

Olaylar arasında. Olaylar arasında

Ölünün İzi!..

DERLEYEN :
AFİF YESARİ

«..... Aşağıda anlatacağım garip, dehşet verici olay, size inanılmaz gibi gelecek... Buna rağmen, bu olay, gerçekten cereyan etmiştir... Yakinen şahidi olduğum, gözle rimle gördüğüm olayı, naklediyorum:

Uzun bir süredir karşılaşmadığım samimi bir arkadaşım vardı.. Onunla, hemen her sabah, beraberce alış verişe çıkar, yine beraberce, bitişik olan evlerimize dönerdik... Her seferinde, kapısının eşliğinde bırakırdım onu... Bir gün yine onu evine bırakıp, ayrılacağım sırada, içeri girmem için ısrâr etti... Sebebini sordum, önce, (her halde garip karşılanır düşüncesiyle) sudan bahaneler uydurdu ama, nihayet, asıl sebebi açıklamak zorunda kaldı: Bir spiritizm seansında babasının ruhunu çağırmış, eğer, gerçekten kendisini görüyor ve işliyorsa, gelip, karyolasına uzanmasını istemişti... Bedensiz varlığın bu dileğini kabul etmiş olması ihtimali de, son dakikada ürkütmüştü onu!... ve, yalnız girmeğe korkuyordu!..

Anlattıkları garibime gitmişti ama, onu kırmak, gücendirmek istemedim, içeri girdik, yatak odasının kapısını açar açmaz da, bakışlarımız, aynı anda, karyolanın üzerinde birleşti; titrediğimi hissettim: Orada, karyolanın şiltesinde, uzun bir erkek vücûdünün bıraktığı iz, uzanmış bir bedenin meydana getirdiği boşluk, gayet bâriz bir şekilde görülüyordu!..

Ve, gerçek, gün gibi meydandaydı! Bedensiz Varlık, arkadaşımın çağrısına uymuş, gelip, karyolasına uzanmıştı!..

Bu garip, düşündürücü olayı çözebilmek, bu konuda herhangi bir açıklama yapabilmek, ancak, hâdiseyi spiritüalizm açısından değerlendirmekle mümkündü: Kaybettiklerimizin, devamlı surette bizlerle ilgilendikleri, bizlerle temas halinde buldukları ise, bu büyük gerçeklerden biriydi sâdece!..»

Bakışlarımız, aynı anda karyolanın üzerinde birleşti: Dehşetle ürperdik!..

Öteler Aleminden gelen Mesaj

«— Aynada, büyülteçle kendine bak... Yüzünü dikkatle incele... derdi annem, her seferinde, asık suratlı olmakta inâdetliğim zamanlar: çevrendekilere sıkıntı veren, karanlık, asık suratını, böylece daha iyi gbreceksin ve bu, bu kötü huyunu değiştirmene yardım edecek!..»

Ve ben, her seferinde kendimi aldatıyor; büyüteçle bakıldığı zaman bile göze görünecek lbr suçum olmadığına kendimi inandırmağa çalışıyordum... Hatâlarım, bence o kadar önemsiz, ufaktefek şeylerdi ki, değil büyülteçle, mikroskopla bakılsa bile, görülemezdi!.. Bu sebeple, annemin nasihatlerini tutmamakta da inâdediyordum!..

Annem, hayâta vedâ ettikten sonra, bir süre çalıştım, sonra da evlendim..

Evliliğimin mutluluk içinde geçmemesi için hiçbir sebep yoktu... Sıhhatli, güzel, iki çocuk anasıydım... Fakat, birşey, eşimle arama giriyor ve mutluluğumuzu gölge-

Olaylar arasında. Olaylar arasında

Olaylar arasında. Olaylar arasında.

liyordu; basit bir olay, suratımın asılmasına sebep oluyor, bu huyumdan bir türlü vazgeçemiyordum... Asık suratlılığım, (haklı olduğuma, daha doğrusu, bu davranışta da haksız olmadığımı kendimi inandırdığım için) günlerce, hattâ, haftalarca devam ediyordu... Bu konudaki bütün nasihat ve mücadeleleri hiç bir sonuç vermeyen eşim, bir gün, evi terk etmek zorunda kald... Giderken de; "İyice düşün, taşın... dedi: Haksız olduğunu kabul ettiğin ân, bana yaz.. Ancak o zaman geri döneceğim..."

Onu niçin terkettiğimi anlıyorsunuz, değil mi?

Ona boyun eğmek!.. Geri dönmesi için yalvarmak!.. Bu, ona tamamen esir olmak demektir!..

Karakterimi değiştirmektense, olduğum gibi yaşamak, veya ölmek, daha uygundu bence!..

Günler geçti... Geçen her günün ve gecenin ardısıra, üzüntüler, ve ... çocuklarımın bitip tükenmeyen soruları birbirine ekleniyordu : Babamız nerede?.. Ne zaman gelecek?..

Bir akşam, çocuklarımı, 6 yaşındaki Catherine' i ve memeden yeni kesilen Yves'i avutmağa çalıştığım sırada, birden, onların başları üzerinde, kocamın tebessüm eden yüzünü gördüm... Uykuda değildim... Tamamen uyanıktım... Eşim, çocukları o-

dalarına doğru götürmemi işaret etti... Şaşkınlığıma rağmen, onun... daha doğrusu hayâlinin isteğine uyarak, Catherine ile Yves'i, odalarına götürdüm.

Geri döndüğüm anda, duvar, büyük bir ışık yuvarlığı ile aydınlandı!.. Nereden yansıdığı belli olmayan garip bir ışık, güneş hüzmelerinin bir ayna üzerinde oynaşması gibi titreşiyordu... Ve, denebilir ki, kocaman bir büyülteç, bu aynanın hizâsında ağır ağır yükseliyor ,meraklı bir insan kalabalığı, büyültecin önünde toplanıyordu!..

Aynı anda, hayret ve dehşetle, olduğum yerde taş kesildim sanki : Büyülteç'in gerisinde, inanılmaz derecede irileşen, yüzümü görüyordum... Üzüntülerin tahribetliği, kederin derin çizgiler meydana getirdiği, üzgün yüzümü!..

Kalabalığın sağında bir erkek, yüzümdeki çizgilere işâretle : İşte!.. diyordu : Bu kadın... benim karımdı!.. Asık suratının açtığı derin çizgileri görüyor musunuz?.. Onu niçin terkettiğimi anlıyorsunuz, değil mi?..

Korku ve dehşetten, adetâ çıldırmış bir haldeydim... Odanın karardığını o zaman farkettim ve başucumdaki lâmbayı yaktım : Ne duvarda, ne de dışarıda, hiç birşey yoktu!.. Sadece, gökyüzünde, ayın oynaşan ışıkları görülüyordu pencereden!..

Annemin, bir kere daha ve son defa, yukarı'dan, "Öteler Âlemi" nden, bana bir mesaj ilettiğini düşündüm ve onun, o anda, daha büyük bir anlam kazanan sözlerini duyar gibi oldum :

"Vakit geçmeden, aynada büyülteçle kendine bak... yüzünü dikkatle incele..."

Mektubum üzerine, eşimin geri geldiğini ve mutluluğun artık bizleri terketmediğini söylememe lüzum var mı bilmem...

Ve, bunu, annemin masajı sağlamıştı... "Öteler Âlemi" nden gelen mesajı...»

Olaylar arasında. Olaylar arasında.

Başınız Niçin Ağrıyor?

Medeni insanın en yaygın şikâyet konusu baş ağrısıdır. İstatistiklerin gösterdiği gibi on kişiden biri devamlı baş ağrısından mustarıptır. Gerçi baş ağrısı can sıkıcı ve hatta bazı kimseleri hasta edecek tarzda da olsa hayatı tehdit edecek kadar vahim değildir. Ciddi bir çalışma ve inceleme sonunda baş ağrılarının sebeplerini tesbit edebiliriz. Migren tek taraflı baş ağrısıdır umumi manada, fakat umumi bir baş ağrısı da olabilir. Migren günün her saatinde başlayabilir fakat umumiyetle, hastayı, sabahın erken saatlerinde şiddetli zonklamalarla uyandırır, bulantı hatta kusmalar gibi ciddi haller görülür. Bazı kimselerde ağrılarla birlikte gözlerde şimşekler çakar, hazan da el ve ayaklarda iğnelenmeler hissedilir. Benzer durumlar ailenin bazı fertlerinde de müşahede edilebilir. Uzayan baş ağrılarında ağrı bölgesinde ayrıyeten bir hassasiyet olur. Ağrıyla birlikte hastada bir çöküntü veya parlamaya hazır bir sinir gerginliği görülür, bu yüzden yalnız kalmayı tercih ederler. Ağrılardan sonra hissettikleri iyilik durumu çok parlak olur.

Bedendeki ne gibi bir değişiklik baş ağrısını gerektirmektedir?

Doktorlar «Ciddi hiç bir şeyiniz yok!» demelerine rağmen insanı bu kadar hasta eden baş ağrılarının sebeplerini anlamak zor olmaktadır. Şiddetli bir migren, normal çalışan bünye mekanizmasının bir aksaklığa uğramasından doğmaktadır. Migren baş

ağrıları, baştaki damarların bilhassa kafatasının dışındakilerin genişleyip daralmalarından meydana gelmektedir. Tek taraflı migrende ağrıyan tarafın damarları diğer tarafa nisbetle bariz bir hal alırlar. Pek çok kimseler ağrıyan taraflarına tazyik ederek, buz koyarak ağrıyı muvakkaten durdururlar.

Migren baş ağrısını durdurmak için ne yapmalı?

Migren krizini geçirmenin en iyi usulü, ağrı başlayınca loş bir odaya geçip uzanmak, başa bir buz torbası ve karın nahiyesine veya daha doğrusu ayaklara sıcak buyet koymaktır. Fakat bu tedavi migreni ortadan kaldırmıyacaktır, başka bir gün yine ortaya çıkar.

Migren baş ağrıları neden oluyor?

Bastaki bu damarların ağrıyla gerilmelerine sebep ne olmaktadır? Derhal şu cevabı verebiliriz: «Görüş ve zanlarımızın ortaya koyduğu keder, korku, hırs, infial, kin ve heyecanların içerisinde kendimizi kaybederek hayata o zaviyeden bakarak bünyemize yapmakta olduğumuz tazyikler baş ağrılarına sebep olmaktadır.»

Hastanın kendisi baş ağrısının nedenini anlayıp alışkanlıklarında ve düşüncelerinde bir değişiklik yapabilirse iyileşme yoluna girer, yoksa sıcak soğuk kompresler veya hut en şahane ilaçlar muvakkat bir ağrı geçirici olmaktan öte geçmiyecektir.

Niçin bazı kimselerin başları ağrır da bazı kimselerin ağrımaz? Baş ağrıları ve raset yoluyla intikal etmedikleri halde bir aile içinde muhtelif kimselerin baş ağrısına mütemayil oldukları görülmektedir. Burada yetiştirilme tarzının da rolü görülmektedir. Bazı kimseler mükemmel bir şey ortaya getirmek için detayları ile uğraşırlarken, telâşlarından, fuzuli bir enerji kaybına uğrarlar.

Bereket versin ki, baş ağrısına müptelâ kimselerin çoğu münevver kimseler olduğundan kendi kendilerine yardım imkânları içerisinde dirler. Çoğu güvenilir, mes'uliyet sahibi, iyi tanınan kimselerdir. Tabii bunların kendilerince doğru buldukları şeyleri etrafındakilerden de beklemeleri en büyük

metaları olmaktadır. Bu gibi kimselerin karşısına zaman zaman birisi çıkıp realitenin öyle düşündüğü gibi olmadığını hatırlatması onları kendilerine getirir ve iyileşirler.

Baş ağrılarında mustarip pek çok kişiye sinirli oldukları ve ağrılarının bundan mütevellit olduğu maalesef söylenmiştir. Yine, halk arasında sinirli kimselerin kendilerini kontrol edemedikleri - fikri yaygın olduğundan, baş ağrısının sinirle bir alâkası olmadığı halde, peşin bir fikre sahip olduklarından onlara maalesef bir yardım yapılamamaktadır. «Ben sinirliyim ve başım bundan dolayı ağrıyor» diyerek, boşuna türlü ve masraflı tedavi yollarına giderler.

Migrenden mustarip pek çok kimselerin sinirli olmadıkları bir gerçektir. Onlar daha ziyade ihtiraslı ve çalışkan kimselerdir, herhangi bir kritikten korktuklarından en üstün bir şekilde düşünmeğe, davranmağı arzu ederler, mükemmelperverdirler, kendilerinden emin değildirlere, katı ve muhafazakârdırlar. Hayatları boyunca, muvafakiyet kazanmak ve dolayısıyla emniyet duymak için hemcinslerinden her bakımdan temayüz etmek için cehdederler. Bunlar, yaşlandıkça katı ihtiraslarını tatmin için bir çıkar yol bulamazlar.

Mükemmelperver olmak

Her tutulan işi bir sükse ile başarmak isteğine mükemmelperver denmektedir. Fakat, mükemmellik anlayışı şahsa göre değişen bir husustur. Onun daha iyi ifadesi - plâna en uygun tahakkuk - denilebilir. Migren sahibi kimseler, plânlarını çok kesin tasarlarlar, adeta şu işim şöyle başlayacak, şöyle bir seyir takip edecek ve şu zamanda şöyle bir netice alacağım, gibi. Halbuki, plânlama ile netice arasındaki geçen zamandaki hadiseler seyrini sigortalıyacak bir müessese mevcut değildir.

Bu şahıslar kendi mal emel ve imkânlarını da bu ölçü ile ölçerler ve yanılmalar içerisinde kalarak, işi, münhasıran kendileri başarmak için kendilerini zorlar.

Katı olmak (Rigid)

Katı, eğilmez ve şekilperver olan kimseler de görüş zaviyelerinden hareketle va-

kit ve enerji kayıplarına uğradıkları gibi çok da bedbaht olurlar. Bunların samimi dostları yoktur, bu bakımdan kendilerini yalnız hissederler. Bu kimseler ne kendilerine ve ne de başkalarına müsamaha tanımazlar. Müsamahasızlığın doğru olmadığını söyleyen kimselere aşırı bir tepki gösterirler, o şahsı bir daha görmek istemezler.

Beğenilmemek korkusu

Bu tipler, gafil avlanmamak için daima tetikte olurlar ve çok alıngandırlar. Daima iyi görünmek arzusu içinde bulduklarından topluluk içerisine pek girmezler. Kendilerini müdafaa edememe korkusu içinde olurlar. Kıyafetlerinin düzgün, konuşmalarının yerli yerinde olup olmaması endişeleri onları kuşatır. Bu durum, onları huzursuz ve tabii olmaktan uzaklaştırır. Nitekim bu kimselerin migrenleri bazan bir toplantıya gitmeden evvel bazan da toplantıdan sonra başlar.

Evlilik ve Migren

Pekçok kimse evlenmenin şuuruna vakıf olmadığı halde evlenmektedirler ve tabiiyle tolerans tanımayan temayülleri, evlilik müessesesinin onlara temin edebileceği sıcak ve samimi yakınlıktan onları mahrum kılacaktır.

Meselâ bir kadın, kocasında gördüğü bir takım şeyleri hoş karşılamaz. Kocasının bir takım dağınıklıkları vardır veya parasını bir bankaya yatıracağı yerde olmadık şeylere harcıyabilir. Bunlara mukabil nazik ve şefkatli bir baba olabilir. Fakat kadın, peşin bir hüküm içerisinde olduğundan iyi şeyleri onda görmemekte ısrar eder. Bu sebeple huzur duyamayacağından, hislerini kocasıyla paylaşamaz ve tatminsizlik içinde kalır.

Başka bir misalde de erkeği eşe alalım. Burada erkek, kendisini hür ve kudretli olarak tanımaktadır ve portresini de çerçevelemiştir. Kendince başaramıyacağı hiç bir şey yoktur. Aslında o karısının ona vereceği anlayış ve şefkate muhtaçtır. Fakat eğilmez bir mizaca malik olduğundan karısının şefkatini reddeder ve soğuk kanlı, mütehakim pozundaki yaşantısına devam eder.

(Lütfen sayfayı çeviriniz)

Bu iki halde de belirtildiği gibi veya buna mümasil durumlar evlilik mefhumunda cari olan tabii kanunlara uymadığından her iki tarafta evlenmenin faydalı meyvelerini alamazlar.

Lüzumundan fazla düşünmek

Bir işin istendiği gibi neticelenmemesi halinde, hatasının nerede olduğunu tesbit edeceği yerde, neden böyle oldu diye sadece menfi neticeye takılmak migreni davet eder, o sırada fuzuli bir enerji kaybı olur.

Hafta tatili sonlarında duyulan baş ağrılarının sebeplerini de sorabilirsiniz. Zira istirahatı müteakip olmaktadır. Maalesef migrenli kimseler ister iş başında olsunlar, isterse işlerinden uzakta olsunlar hiç fark etmez. Onlar, relaks, yani istirahat edemezler. Fikren daima işbaşındadırlar, üstelik, tatil onları iş muhitinden uzaklaştırdığı için ayrıca bir de sıkıntı duyarlar. Tatilin, işlerinde bir takım aksaklık doğuracağı endişesi, onları, istirahat ederek enerji toplamalarına mani olduğu gibi üstelik fuzuli enerji kaybına sebep olur. Böyle kimseler umumiyetle pazartesi günleri bir çöküntü içindedirler ve bir türlü iş başı haline giremezler.

Baş ağrıları nasıl tedavi olur?

Tedavi çaresi, aslında, baş ağrılarına mani olmaktır bu da yaşama ve düşünme tarzlarında yapılması gereken değişikliklerle mümkündür.

Akşamları işi bıraktıktan sonra o günü yapılan muhtelif şeylerle ilgiyi kesmek ve detaylarda da telaşlı bir titizlik göstermek lâzımdır.

Herkesin yorgun ve dolayısıyel başarı gösteremeyeceği bazı günleri vardır. Kadınlarda regl günleri verimsiz günlerdir. Böyle zamanlarınızda enerjini zorlamak migreni tevlit eder. Halbuki, başka günlerde enerji ve başarı nisbeti daha fazladır, kaybı o zamanlar telâfi etmeği uygun bulmalıdır.

İnsanlar yaşlandıkça fizik kabiliyetlerinde normal olarak bir tükenme de olmak-

tadır. Şahıs elli yaşında iken yirmi yaşındaki imkânını aramakta ısrar etmemelidir.

Migrenli kimseler istirahat etmek için mutlaka bir çare aramalıdırlar. Her gece mutlaka o saat uyumalı, kabilse yemeklerden sonra bir müddet istirahat etmelidirler. Akşamları dinlenmenin en münasip yolu, ne kadar yorgun olunursa olunsun, üşenmeden, banyoyu tahammül nisbetine göre, sıcak su ile dildurup yarım saat o suyun içinde uzanmak en mükemmel bir gece istirahatını temin edecektir.

Günlük yaşantılarınızın içerisinde mutlaka açık havada bir gezintiyi adet haline getirin o gezinti esnasında tabiatı düşünün, indaki ahengi sezmeye çalışın, bu hususta kendinizi zorlayın, çünkü bu zorlayış sizi tasavvur edemeyeceğiniz bir fikir berraklığına ve enerji kazanmanıza vesile olacaktır.

Diğer ölçülerinizi kontrol ediniz. Katı bir düşünme tarzı eğer hayatınıza bir neşe ve tatmin getirmiyorsa o düşünce ve davranışı değiştirmemek muhakkak ki, akıl kârı değildir. Toleransınızı geliştirin. Kocanız, karınız ve arkadaşlarınız belki sizden farklı kimselerdir, fakat siz de onların nazarında farklısınız. İllâ bir kimsenin sinirimize dokunan bir tarafıyla niçin meşgul oluyorsunuz? Onlarda olan iyi taraflarını görmeye çalışın, o zaman onlar da sizin iyi taraflarınızı teslim etmekte gecikmeyeceklerdir.

Her hali ile beğeneceğiniz bir kimseye ömrünüz boyunca rastlamıyacaksınız, rastlasanız bile bilin ki bu sizin ölçülerinize göredir, o kifse kendi muhitinde aynı gözle görülmemektedir.

Şu anda belki baş ağrılarınız yoktur, onlardan kurtulmak için şimdiden yüzde seksen bir ümidiniz vardır. Kendi kendinize, samimi olarak, insanlara olan tavrınızı kontrol ediniz. Açık veya kapalı bir şekilde duyduğunuz pişmanlıklarınızı kendinize itiraf ediniz ki kendinizle daha samimi olabilesiniz. O zaman beden makineniz bir takım tazyiklerden kurtulacak, muntazam çalışarak çeşitli hastalıklara kolay kolay mağlup olmayacaktır. İnsanın bu hususta kendisinden başka yardımcı yoktur.

Materyalizizm

(Geçen sayıdan devam)

Newton astronom, fizikçi, mistik ve herki sahibi bir memurdu. Hiç kimse onun kadar kâinatın «mekanik» mahiyeti düşünmesine uzak olamazdı. Yohanna'nın «Vahyi Apokalips» üzerine teşrih yazmıştı. İlerde muazzam bir kudret haline gelecek «İngiltere Bankası» nı idare etmişti. İngiltere kralından ve kiralığının yeniden ihyasından yeni çıkmıştı. Şimdi dahi devam etmekte olan istikrarını kazanmıştı. İyice yerleşmiş bir hiyerarşi (silsilei meratip) ve amme hürriyetini ahenkli bir şekilde sürülebilmisti. Newton'un düşünce hayatında da aynı ahenk vardı: Tanrı hakimiyeti ve yaradılışın gaiyetini red etmeksizin gök mekaniği kanunlarını veriyordu. Tanrı ve madde, kiral ve hukuk gibi birbirini tamamlıyorlardı.

Böylece, XVIII, asrın ilk üçde birine varmış bulunuyoruz. Materyalizm ile idealizm halâ birbirinden ayrılmamıştır. İlin ve liberalizm beyan olunmuş, fakat din ve tabiat ötesi silinmemiştir. Hatta «materia» kelimesi bile icad olunmamıştır. Kelebek mantığı ile Batı, tabiatın incelenmesinde diğer bütün medeniyetleri geçmiş, fakat felsefi olarak onlardan ayrılmamıştır.

Büyük İngiliz dahisinin ölümünden az sonra Voltaire Pariste o kadar çekilmez hale gelmişti ki Manche denizinin öbür yakasına (yani İngiltereye) geçmek zorunda kaldı. Sürgünden «İngiltere üzerine felsefi mektuplar» veya «İngiliz mektupları» ni getirdi. Larousse ansiklopedisi bunlardan şöyle bahseder: «1734 yılında neşredildikten sonra Fransadaki İngiliz tesirinde mühim bir rol oynadı. Bunlar aynı zamanda hıristiyanlıkla, Fransanın siyasi müesseseleri ile mücadeleyi açan ve geçen asrın fikir ve adetlerine karşı, birer hicivdirler. Voltaire'in hararetli bir propagandacısı olduğu Newton'un çözümüne atıf yaparak bu mektuplar fransızcaya materyalist kelimeyi getirmişlerdir. Ruh - Madde, Tanrı - Kâinat problemi ona basit görünmektedir: «Ben bedenim ve düşünüyorum». Kâinat bir saat gibi mekanik bir yapıdır; fakat

bir de saatçi lâzım. Bundan daha açık ne olabilir?

Tarihi olarak mesele başkaydı: XIV. Louis'nin mutlakiyetine ve kilisenin entellektüel hakimiyetine karşı medenî ve ferdi hürriyetlerin savunulması mecburiyeti. Kuvvetli bir fikir cereyanı aynı gayeler için çalışıyordu. Siyasi hadiseleri büyük tekâmül olaylarına göre daha az inceleyen genel tarih bakımından mevzuubahis olan mesele endüstri inkılâbının hazırlığı idi. Bu inkılâp İngilterede apaçık görünmekteydi. Bir asır sonra bu ülke, dünya nüfusunun yüz de ikisini teşkil etmekle beraber, endüstri mamulâtının yüzde ellisini temin edecekti. Fransada vaziyet, endüstri inkılâbının, bir hukuk ihtilâli ile, çalışkan burjuva sınıfının iktidara geçmesini, asil sınıf ve işçilerin faaliyetini tahdid eden loncaların intiyazlarının lağvını gerektirdiği şekilde idi.

Diderot ve d'Alembert tarafından şevkle neşredilen **Ansiklopedi** bir teknik bilgiler arabidesi olduğu kadar eski rejime karşı bir harp aleti olmuştu. Diderot tam anlamıyla materyalizme daha sonra gelecektir: Hiç şüphe bırakmaksızın kendi vaziyetini açıkladığı «d'Alembert'in rüyası» isimli eseri 1769 tarihlidir. Düşüncelerinin ilk safhasında Newtoncu - Volterci noktai nazardan hareket etmektedir.

Dikkatli tarihçi daima tam tarihleri tesbit etmekte hassasiyet göstermektedir; halbuki gerçek olaylar aslında bu tarih bakımından kat'iliğe uymamaktadır. Materyalizmde böyle olmamıştır. Çok uzun zamandır teşrih ve ilan edilen fakat kolayca hiç vücuda gelmeyebilecek bu felsefe, La Mettrie'nin «Ruhun Doğal Tarihi» isimli eseri ile başlar. O zaman yüz neslin gayreti inânlanır. 1789 inkılâbına yol açar ve Napolyon harpleri bitince kiralığın yeniden ihyasından sonraki eski nizamı getirme yolundaki gayretler boşa çıkar ve dünya halâ yaşadığımız şu milliyetçi, sınaî, ihtilâlcî devreye girer.

Gabriel Veraldi

— SON —

Cihanşümûl Tufanın

İlmî Delilleri

"La Pure Vérité" den

(Geçen sayıdan devam)

Tanrı jeolojik kayalar arasında tufanın realitesi hakkında çok kuvvetli deliller gizlemiştir. Tekâmül nazariyesini destekliyen jeologlar bunları ahmakça bir tarzda hasır altı etmeye çalışmaktadırlar. Onlar filhaka ani olarak birikinti tabakalarını meydana getiren bir tufanın mevcudiyetinin milyonlarca! sene neticesinde hasıl olduklarını sandıkları tabakalara ait nazariyelerini berhava edeceğini sezerek inkâra gitmektedirler.

Niye acaba bu sayın zevat bizzat inceledikleri kayaların arasında meknûz delilleri görmemezlikten gelip, uzun zamanlara mütevakkıf bir çökeltme kabul etmektedirler.

Pek az kimse bu tekâmül nazariyesinin James Hutton (1785) tarafından ortaya atılmış bir esasa dayandığını bilir. Buna göre evvelce cereyan eden hadiseler aynen istikbalde de devam edecektir. Hutton bilhassa şu esası desteklemiştir. «Uzun bir zaman aralığında halihazır faaliyet, arzımızın sathında müşahade edilen bütün jeolojik değişmelerin anahtarını verir.» (Dumbar «Historie Geology» p. 18).

Bu doktrine ilim lisanında doğru düzensizlik «üniformitarisme» denir. Esas itibariyle tabakaların aşınmasıyla teşekkül tarzları arasında devamlı surette süregelen değişmez bir nispet olduğunu iddia ederler. Diğer bir tabirle bu teori! kat'iyen bu düzeni ani olarak allak bullak edebilecek ani bir tufan olabileceğini kabul etmez. Zira esas olarak tufan fikri burada yoktur. Bu tarz bir düşünce insanların vardıkları ve elde etmekle beraber Tanrı'nın varlığının ispatının reddedilmiş olduğu keyfiyettir (Romalılar 1:18:22).

Tekâmülcü jeologlardan Gilaly Waters ve Woodfordun anlattıkları gibi «günümüzde müşahade ettiğimiz bu yavaş mekanizmanın aynen evvelce de cereyan etmiş olduğunu ve tabii bir takım kuvvetlerin oyunundan ibaret olduğunu...» iddia ediyorlar. (Principles of geology p.21). Fakat bu iddia hakikatten tamamen ıradır. Müellifler ne söylediklerini iyice idrak ediyorlar mı acaba?

Jeologların çıkmazı

Çoktandır jeologlar arz tabakalarının ağır bir erozyon (aşınma) ile bakiyelerinin denize döküldüklerini iddia ederler. Bu tezi müdafaa etmek üzere jeologlar kıtaların denizin üstünde yükseldikleri ve bilahare de bu seviyenin altına indiklerini ve bunun da müteaddit seferler vuku bulduğunu iddia ederler.

Bu teori hülâsaten şunu ifade eder: eğer eskiden birikme suretiyle denizlerin dibinde tabakalar teşekkül etmişse bu gün de böyle olmalıdır. Bununla beraber izah edemedikleri bir nokta birikim kayalarının ancak deltalar v.s. hariç hiç bir yerde böyle birikmemesidir. Bunun içinden çıkmak için çareleri yok! Öyle bir şey olmuştur ki, bu zamanımızda cereyan etmemektedir!

Bu hakikat tamamen ilim adamlarının inandıkları nazariyelere zıttır. Bu doğru düzensizlik nazariyesi hakikat değil ancak «insan vehimesinin» mahsulüdür.

Modern jeologlar neye dayandıklarını biliyorlar ama!...

Modern jeologlar tarafından yapılan keşifler ani olarak bu nazariyelere ağır bir darbe indirdi! Doğru düzensizlik doktrinine tamamen aykırı bir sürü keşif yapıldı. Bu kadar sevdikleri bir doktrin çatırdamaya

başlamıştı; filhakika okyanusların dibinde-
ki çamur tabakasının öyle birikinti kayala-
rını teşkil edecek kadar kalın değil fakat çok
ince olduğu görüldü. Daha garibi ilim adam-
ları bu tabakanın beklenildiğinden de ince
olduğunu gördüler. Eğer tekâmülcülerin u-
zun devreler teorisi doğru olsaydı bu taba-
kanın bu muazzam zaman aralıklarında
daha da kalın olması icab ederdi.

Alimlerin daha da hayretine mucip o-
lan nokta bu çamurun sıkıştırılıp, sert taş
hale etmek için muamele edildiği zaman si-
yah çakmak taşına benzer bir taş meydana
geldiğidir. Bu kat'iyen birikinti tabakaları-
nın esasını teşkil eden şist veya kireç taşı-
na benzemez...

H. W. Clark «The new diluviaksm p.15».
Diğer taraftan tekâmülcü jeologlar deniz
diplerinden elde edilen hiç bir birikinti taba-
kasının mevcut olmadığını da itiraf et-
mek zorunda kalmışlardır.

«A textbook of geology k.1 P.220» yani
bütün bunların manası şudur ki, tekâmülcü
jeologlar kıtaların denizlerin dibinde vak-
tiyle mevcut olduklarına dair en ufak bir
müspet delil bulamamaktadırlar. Şayet bul-
salar idi siyah çakmak taşıyla (Kireç taşı

veya şist ile değil) örtülü olurlardı.

Bütün bunların ispat ettiği husus mu-
azzam zaman aralıklarında okyanus diplerinde teşekkül etmedikleri ve bunun yerine de bu diplerin volkanik bir çakmak taşı ta-
bakası ile örtülü olduğu hususudur. Zama-
nımızda da şist veya kalker gibi tabakala-
rın meydana gelmeyişi de bu tabakala-
rın deniz diplerinde teşekkül etmedikleri ce
deniz seviyesine çıkarak karaları teşekkül
ettirmediği keyfiyetini tamamen ispat eder.
Normal ve makul bir zekâ artık sair do-
lambaçlı ve kaçamak yolları bir tarafa bı-
rakarak, mademki bu iş zamanımızda ol-
muyor demek ki, bundan evvel cihanşümül
tesiri olan şiddetli bir unsur tarafından
meydana getirildiklerini kabul zorunda ka-
lır!... Hatta birikinti kayalarının tabiatı da
bu unsurun kâinat şümül bir tufanın dalga-
ları olduğunu açıkça ortaya koyar.

Diğer akla gelen mantıkî bir delil ise,
şayet bu birikinti tabakaları uzun zaman
aralıkları içinde teşekkül etmiş olsalardı
rüzgâr, yağmur, sel gibi tabiat âfetleri va-
sıtasıyla çukurlaşma ve derin aşınmaya
maruz kalırlardı.

(Devamı var)

Rüzgârlar ve insanlar

(13. sayfadan devam)

Kalifornia'da çölden gelen Santa Ana rüz-
gârı Kayalık dağların okyanus yamaçların-
da ısınır. Nebatları kurutur ve orman yan-
gınlara çok müsait şartlar hazırlar.

Kuzey rüzgârları, bir alçak tazyik rejimi kutup havasını massedince meydana gelir. Şimal yarım küresinin ekseri Avrupa-Asya dağ silsileleri doğu-batı istikametinde kutup rüzgârlarını bloke ederler. Halbuki Kuzey Amerikada böyle dağ silsileleri yoktur. Sibiryaya ve Alaska'dan inen rüzgârlar Orta Amerikaya kadar havayı serinletirler. Bir gün Texas'da kuzey rüzgârları sıcaklığı 24° den -6° C. ye, birkaç saat i-

çinde düşürmüş ve milyonlarca liralık narenciye mahsulü ve kış sebzesini yakmıştır.

*

Bugüne kadar rüzgârlar hakkında her ne kadar çok geniş malumat toplanmış ise de, rüzgârların sakladığı mühim sırlar vardır. Kuzey-doğu Amerikayı dört yıldır kurak bırakan ve normal rüzgâr akıntısına aykırı esen rüzgârlar buna misal olarak gösterilebilir. Bunun gibi bir tornad'ın teşekkül sebebi kat'î olarak bilinmemektedir.

Rüzgârlar insan kaderinin büyük yapıcılarlarından olmuştur. Mademki insan onu ehli-leşfiremiyor; onun esrarını keşfe çalışmalıdır!.

MUCİZELER

(9. sayfadan devam)

İnsanlar, tembelliğe, rahata eğlenceye meyyaldır. Bu sebeple etrafında cereyan eden hadiseler üzerine eğilerek onu değerlendirmek külfetine katlanmak istememektedir. İşte bu sebeple insanların silkelenmesi, gaflet uykusundan uyandırılması için onların alışmadıkları, görmedikleri olaylarla karşılaştırmak ve dikkat ve düşüncelerini uyandırmak icap etmektedir.

1 — Her hadisede bir tertip ve maksat mevcuttur. Fakat olağanüstü hadiselerde ise bu maksat bilhassa müşahhas hale getirilmiş ve böylece insanların idraklerinde bir aydınlanma sağlanmak istenmiştir.

2 — İnsanların etraflarındaki hadiseleri müşahede ederek onları çok yönlü bir değerlendirmeye tabi tutmalarını sağlamak amacı ile olağanüstü hadiseler insanlığa yardımcı olmaktadır.

3 — İnsanların bu beden içinde bu dünyada bulunmalarının sebepleri ve neleri yapmaları icabettiği, hangi kudretlere sahip olmaları gerektiği hususunda yol gösterici ikazları, keza gene bu olağanüstü olaylar bize yapmaktadır.

4 — Olağanüstü olaylar dünya üzerinde öğrendiğimiz tabiat kanunlarının dışında daha bilmediklerimizin de bulunduğunu ve bunların bildiklerimizden çok olduğunu bize açıkça göstermektedir.

5 — Ayrıca insanların uyanmaları ve tekâmülleri için onları uyaran ve yardımcı olan ilâhî tesirlerin mevcut olduğunu göstermektedir.

İnsanların başı boş, tesadüfî bir hayat sürmedikleri, bil'akis hürriyetlerinin sınırı dahilinde, nizam içinde, Yukarının himaye, ve kontrolü altında ve daimi bir mes'uliyet ve hesap verme durumunda bulduklarını anlatmaktadır.

Olağanüstü olayların oluş mekanizması ve tabi oldukları kanunlar hakkında bilgiye sahip bulunmadığımızdan dolayı insanların bu tip hadiseleri bizzat meydana getirdiklerini iddia etmek yersizdir. (Bu hadiselerin meydana gelmesinde insan, otomat bir vasıta rolüne sahip olabilir, o kadar.)

Bu hale göre eğer ortada böyle hadiseler mevcut ise onların mutlaka bir amilinin bulunması iktiza eder.

Olağanüstü olayların tertiplenmesi, büyük bir nizam içinde, onlara tasarruf hakkına sahip şuurlu bir müessirin fiili olarak düşünülmalıdır. Böylece insanlığın üzerinde, onun her hali ile yakından alâkadar olan, ona yol gösteren, onu himaye eden, ona yardımlarda ve ikazlarda bulunan ilâhî idare edici planların mevcut olduğunu ve ilâhî kanunlar üzerinde pek büyük bir tasarruf hakkına sahip bulunduğunu, mucize tabiatli hadiselerin de insanlara yardım maksadiyle tertiplenmiş olduğunu anlamış oluyoruz.

Bu izahtan anlaşılacağı üzere, olağanüstü hadiselerin iki ayrı açıdan tariflenmesi kabildir. Bunlardan birincisi müşahedeye dayanan bir takım tarif delillerinin toplanmasıyla meydana getirilir. İkinci tarifin temeli maksat ve gayeye dayanır. Bu psişik tarifin bizim için, diğerinden daha fazla önemi vardır. Psişik tarifte a) müessir amil, b) müteessir unsur, c) maksat, temel taşlarını teşkil ederler. O halde, mucizenin psişik tarifini şöyle yapabiliriz: **Mucize:** insanlar tarafından bilinmeyen ilâhî kanunlara tasarruf hakkına sahip idareci plânların, insanların uyanmaları, doğru ve ilâhî yol üzerinde bulunmaları, kâinat içindeki yerlerini ve kendilerini tanıyabilmeleri, matlub olan bir tekâmül hamlesini sağlayabilmelerini temin maksadiyle onların dikkat ve alâkalarını en uygun tertipte, çekecek, yani ihtiyaçlarına tam cevap teşkil edecek tarz ve şekil altında, dünya üzerinde meydana getirdikleri orijinal fezahürlerdir.

Olağanüstü olayların (veya mucizelerin) daha iyi anlaşılması için şöyle de düşünmemiz kabildir.

Medeniyetin çeşitli imkânlarından henüz nasibini alamamış çok iptidai bir insan cemiyetini tasavvur edelim. Biz bu insanların karşısında onlara ateş yakılmasının başka ve kolay yollarının da bulunduğunu göstermek ve öğretmek maksadiyle cebimizden bir kibrit kutusu çıkarıp bir kibriti sürtmek suretiyle yakacak olsak bu basit ve bizim

İşçi Göçleri

(6. Sayfadan devam)

Hiç bir fevkalâdeliği bulunmayan hadise, onların nazarında hakiki bir mucize sayılmayacağını kazanacaktır. Keza onlarca bir radyo-makinesini veya bir sinema makinesini çalıştırmak suretiyle ses ve hareket resimleri gösterirsek, bizi esrarengiz kudretlere sahip büyük bir sihirbaz olarak görürler ve belki de karşımızda secdeye varırlar.

Bunun sebebi nedir? Pek tabii olarak en başta cehalet ve bilgisizlik gelmektedir. Onlar bu tip hadiselerle ilk defa olarak karşılaşmaktadırlar. Ayrıca onların kanunlarını ve maksatları bilemediklerinden bir izah tarzına da bağlayamamaktadırlar.

Halbuki bütün bu hadiseler kanunların çerçevesi dahilinde belirli bir maksat uğruna o kanunlara tasarruf hakkını kazanmış bir insan tarafından meydana getirilmiş normal hadiselerdir. O halde bir hadisenin normal veya normal üstün oluşunun sebeplerinden birisini de bizzat kendi cehaletimizde, bilgi kifayetsizliğimizde aramamız lâzım gelmektedir.

Bu idareci plânın veya mekanizmanın tasarrufu altında meydana gelen mucizevi hadiselerin, insanlığın dikkatini hangi noktalara çevirmek istediğini biliyoruz. Ancak dikkat edilecek olursa, mukaddes metinlerin işaret ettikleri ile mucizevi hadiselerin anlatmak istedikleri arasında tam bir itibak halli mevcuttur. Zira mukaddes metinlerin işaret ettikleri hususlar, vaz'ettikleri prensip ve kaideler ve nihayet gösterdikleri hedef ve gaye insanlığın kendisini tanımasını ve egoizmasına hakimiyet ve tasarrufu sağlayacak kudretleri iktisab etmesini temine matuf olmaktadır.

İşte mucizevi hadiseler bu yolda insanları kuvvetlendirmek ve imanlarını müşahhas delillerle takviye etmek ve kendilerine düşünme zemini hazırlamak bakımından mukaddes metinlerle bir paralellik arz etmektedir.

Ayrıca, insanların, ilâhi tebligatın doğruluğuna inanmalarını sağlamak için uygun tertipler altında bir takım olağanüstü hadiselerin müsait zaman ve mekân içinde idareci bir Mekanizma tarafından hazırlandığını görmekteyiz. Yerine göre kehânet ve

banklarda dinlenmektedirler. Soğuk ve sisli memleketlere yerleşen bu Akdeniz çocukları için garlar, memleketlerinin «piazza»larını, yani pazar, çarşı meydanlarını teşkil etmektedir. Orada dostlarını buluyorlar, yeni gelenlerden memleketteki son havadisleri alıyorlar.

Muhtelif karşılıklı sosyal yardım teşekkülleri, yabancı işçinin içinde yaşadığı yalnız hayatı, tecerrüdünü kırmaya, diğer taraftan yerli halka, bu kimsesizlere sempati ve yardım duygusu aşılamağa çalışıyorlar. Tabii bu pek kolay olmamaktadır.

Bir ara İsviçre hükümeti, dört ay için bütün işverenlere ecnebi işçi mevcutlarını azaltmak emrini vermişti. Yol verilen işçiler de derhal İsviçreyi terk etmek zorunda idiler.

Bu kararın sebebi, işçilerin ailelerine gönderdikleri havalelerin memleket tediyeye muvazenesini sarsacak gibi görünmesi idi. Başka bir sebep milli işlerde bir kalite düşüklüğü tehlikesiydi ama, asıl sebep bunların da dışında idi: 5.700.000 nüfusluk bir memlekette yerleşen bir milyon yabancıların «İsviçreye mahsus yaşama tarzını» bozması tehlikesi idi!

Fakat ecnebi işçilerin çokluğu sosyal kategoriden bazı endişelere sebep oluyorsa da bir şey muhakkaktı: Onlar memlekete o kadar lüzumlu hale gelmişlerdi ki, onların topyekûn gidişi ekonomik bir krize sebep olabilirdi. Eğer İsviçre zenginliğini muhafaza etmek istiyor idiyse kendini yabancı işçilerin mevcudiyetine alıştırmalıydı!.

Tekâmülümüz için, başlangıçta istemeye istemeye de olsa, bütün insanların birbirlerine alışması için, zaruri mantıki sebeplerle paralel yürüyen üstün bir maksadı sezmemek kabil mi acaba?

ya fizikî olaylar şeklinde ortaya çıkmakta olan bu tezahürlerin, insanlara en çok tesir etmiş olanları peygamberler, tarafından ortaya konmuştur.

ADEM ve HAVVA

Bu sayımızda, geçen ay vermeye başladığımız gibi, Cemiyetimizde yapılan 8.1.1966 tarihli celsenin bir kısmını tetkikinize sunuyoruz.

Sual: Adem ile Havva hakkında şöyle düşünüyoruz: Müsbet ve menfi tesirler. Ruhi plânları müsbet olarak objeler, madde alemi menfi tarzında. Bunların meydana getirdiği tesirler var. Ve bu tesirlerin mücadelesinden ortaya bazı olaylar çıkmaktadır. İnsan, bu hadiselerin içinde yaşayarak neticede meydana gelecek tesiri yakalayıp, bu şekilde, tekâmül etmek gayesi uğruna bu vasatta bulunmaktadır. İkili denge unsuru içinde. Bu sembolde de Adem, böyle bir âlemin dışındaki bir varlıktır. O, böyle bir alemde imtihandan geçmeği, tecrübeden geçmeği arzu ediyor. Yukarı plânları temsil eden Havva kendisini bu yöne sevk etmek arzusunda. Ancak ikinci aşağı, menfi planı temsil eden bir cazibe olarak kadın şeklinde, yani madde alemini temsilen Ademi cezbetmiş ve onu kendi gayreti ile elmayı yemeğe, yani fiili işlemeğe zorlamış, yardımcı olmuştur ve bunun neticesi olarak da, müsbet ve menfi unsurlu vasatta tecrübelerden geçme durumuna gelmiştir varlık, diyebilir miyiz?

Cevap — Kısmen hakikatine yaklaştığımız noktalar mevcut. Bilhassa varlığın müsbet ve menfi tesirler arasında bir inkişaf mazhar olması noktası doğrudur. Bu sembollerin daha makul tarzda anlaşılabilmesi için, Mukaddes Metinlerdeki sembollerin verilmiş tarzlarını tesbit etmeniz lâzımdır. Bu adeta bir gün ışığının prizmada kırılışından sonra hasıl olan türlü renklere benzer. Gün ışığı bir semboldür. O sembolü çözdüğünüz zaman yedi muhtelif renkten mendana gelen titreşimler manzumesini görürsünüz. Her bir renk münferiden sem-

bol demek değildir, yani güneş demek değildir. Fakat güneşin bu renge muhtaçlığı da meydandadır. Şimdi Mukaddes Metinlerdeki sembollerini izah ederken onları üç plan üzerinden değerlendiriniz: Birinci plân, Arz planıdır. Yani insanın insan ve eşya ile olan münasebetini tanzim eden hayat plânı. Halihazır realitenin ifade ettiği şeylerin bütünü, içerisinde bir sembolün çözümüne gidiniz. İkincisi, insanın tabii olduğu bir tesir planı ile ve gene bunların ikisinin müşterek bir ameliyesinden hasıl olan bir, gelecek planını düşününüz, ve bunun içerisinde bir sembolü tayin ediniz. Üçüncü sembol ise bir ve ikinin gerekli şeklide sentezinden hasıl olacak bir üçüncü nev'i olacaktır. Bu kâinatta mündemiç bazı bilgilerin, sizler için lüzumlu olan bazı bilgilerin ifadesi olur. Bu sizin için bir yoldur, deneyiniz. Bereket versin ki, Ruhi İdare Mekanizmaları varlıkların bütün isteklerini ve bütün cehitlerini derhal önlerine getirmekte acele etmiyorlar. Gene bereket versin ki, varlıkların bilmeden, idrak etmeden, şuursuzca fakat, ihtiyatsızca isteyip talep ettikleri yükü onların sırtına vurmamaktadır. Çünkü insan gerçekten cahildir. Cahilliği demek, bizatihi muharrik kuvvetine sahip olmadan, yüzde yüz sahip olmadan, hareket eden otomat demektir. İnsanlar cahildir, dolayısıyla insanlar otomattır. Tahrik unsuru olmadan hiç bir insan veyahut sizin manzumenize dahil varlıklar kendiliklerinden bir Vetire olamazlar. Saik daima ruhun dışından ona empoze edilmektedir. Şimdi bu duruma göre, İdare Mekanizması insanların sevkü idaresinde nasıl bir metod kullanmaktadır? Şöyle bir metod kullanmaktadır: Umumi tekâmül muvacehesinde kadrosu tesbit edilmiştir. Yani ezelin ebedin yaratıcısı olan bir kadro tesbit edilmiştir. Sizin ezel ve ebediniz, Mutlak nazırında sınırlıdır, yani onlar hiç bir zaman sizin mefhumlarınıza göre bir sonsuzluk ifade etmez-

Esas itibariyle sonsuzluk da Mutlak
bir sırdır. Böyle olunca ezeli ve
ebedi gibi iki muayyen kadro arasında bu
varlık tatbikatsızlık ve görgüsüzlük
mütevelli bir cehaletin yükü altında
durabilir. Fakat, insandan kainat mekaniz-
ması noktayı nazarından önemli şeyleri ifa
etmesi beklenilmektedir. İşte insanın büt-
ün maddi ve ruhi tecrübeleri, bütün mad-
de ve ruhi bilgileri, en zelilinden en ulvisi-
ne kadar geçirmiş olduğu bütün sefahat bu
gücenin tahakkuku bakımından ortaya çık-
tır. Hiç bir sistem, hiç bir tasavvur, hiç
bir tahayyül bunun karşısında bulunamaz
ve bunu aşamaz. Mukaddes Kitaplarınız
insanın böyle bir plana ulaşabilmesi için
yapması gerektiği her şeyi bir sistem ve
metod dahilinde vermektedir. Ama sembo-
lar. İşte sizler, hangi düşüncenin tesiri al-
tında olursa olsun, iyi niyetle hareket edilir-
se edilsin, mes'uliyet ve iman derecesi ne
olursa olsun bu tip kitapların anlaşılması
nedenlerinden bilgi almak veya alamamak
durumu ile karşı karşıyasınız. Bilgi alma-
nın en iyi şekli tecrübe etmek ve sormak-
tır. Tecrübe muhakkak ki, peşin fikirsiz ve
sebepe netice kanunu dahilinde icra edilme-
lidir. Tek yönlü değil, muhtelif yönlü müşa-
hade edilmelidir. Sormağa gelince, bu her-
şeyden önce feridin şuurlu hareket edip et-
memesine bağlı olur. Nasıl ki hayatınızın
içerisinde bir hadisenin akışı ile beraber o
hadisenin ne gibi haller tevhit edeceğini nef-
saniyetiniz noktayı nazarından ince ince
düşünüyorsanız, ve çok yönlü hareket et-
meğe çalışıyorsanız, bir bilginin istihsalin-
de de aynı nefsaniyeti gösteriniz. İnce ince
düşünüp, çok yönlü hareket ediniz. Muay-
yen kadro tesbit edildikten sonra, varlığın
iyi niyet, vicdan ve idrak içerisinde hare-
ket etmesi veyahut etmemesi durumları
gözlenir. Ferdin bir işteki başarısı veyahut
başarısızlığı mühim değildir. Mühim olan
ferdin o işde sarfettiği samimi cehit ve el-

de etmiş olduğu neticeleri vicdan istikame-
tine doğru tevcih edişindeki idrak mühim-
dir. İçinde bulunduğunuz sistem ve âlem o
kadar tasavvurunuzun fevkinde imkânlar
ve hayatlar bahşedilebilir ki sizin hareket-
lerinizin şu veya bu tarzda olması, o siste-
min kılını dahi kıpırdatmaz. Yalnız eğer
varlık yaptığı ameliyede iyi niyetini ve sa-
nimi cehtini esirgememiş, elde etmiş olduğu
neticeleri vicdan istikametinde sevk edecek
idraki gösterememişse işte o vakit bütün
varlıklar muvacehesinde bir elem her tara-
fı kaplar. Böylece yerlerin ve göklerin siz-
ler için örtülü olduğunu görürsünüz. Bir in-
sanın gözünün kör, kulağının sağır ve yüre-
ğinin karanlık olmasını tevhit eden asıl se-
bepler saydıklarımızdır. Elde ettiğiniz ne-
ticelerin istikametini, sizce iyi veya kötü,
daima vicdani bir kanaldan tatbikat saha-
sına götürmeğe çalışınız. Yalnız ve sadece
bu sizin hakiki kurtuluşunuzu temin edebi-
lidir. Fakat buna ilâev, iyi niyetle mahmul üs-
tün niyetlerinizi de gösterebilirseniz işte o
zaman bilginin parlaklığı ile yüz yüze ge-
lirsiniz. Yani artık, sizleri moral bakımından
inkişaf ettiren sistem bir hadden sonra va-
zifesini sizlere bilgi ile hizmet edecek olan
bir sisteme terk eder. Yani varlık otomatik
hareketlerden idrakli davranışlara geçer.
İdrakli davranışın tam tekâmülü insan üs-
tü bir hayattır. İnsan üstü hayat ise, mora-
lin mevcut olmadığı bir hayattır. Burada
moralin mevcudiyetsizliği varlığın va'zü
nasihat, tedip, tedris, misal kanunu, takdir
gibi bir otomatizasyona yol açan müeyyi-
delerden uzak hareket saiklerini kendiliğin-
den yaratan bir durum olmasını gösterir.
İşte o zaman insan kendi sırtına vurulan
yükü taşıyabilecek bir kudreti haizdir, de-
nebilir. Ve böylece, Havva'nın rolü Adem'i
düşmüş olduğu cehennemden, arzdan, bil-
gi ağacından nasip aldıktan sonra tekrar
Cennete çekmekle son bulur. Allahısmar-
ladık.

RUH ve MADDE'NİN 7. CİLDİ HAZIRLANMAKTADIR.

Okuyucularımıza, şimdiden, sipariş vermelerini tavsiye ederiz.

Ödemeli olarak gönderilir.

Sipariş adresi: P.K. 1157 — İSTANBUL

ÖLÜM

Bir kısım ilim adamları, insanların çoğunun, zamanında gereken tıbbî müdâhale yapılamadığından ölümlerini iddia etmektedirler. Ve demektedirler ki, ölümle karşılaşan bir kimsenin kalbine hemen masajlar yapmak ve o kimseye o anda gerekli tıbbî müdâhalelerde bulunmak imkânı mevcut olsa, ölüm vukua gelmez.

Ölüm hâdisesi, zannedildiği ve iddia olunduğu gibi, yalnız öleni ilgilendirecek kadar basit bir olay değildir. Bilâkis kendisiyle beraber, fert idrâkının dışına taşan tesirlerle geniş bir çevreyi âlâkadar eden komplike bir olaydır (yani düzenlidir...). Esasında "Klinik ölüm" ile yukarıda bahsedilen hakikî ölümün birbirinden tefrik edilmesi gerekir.

Ölmesi icabedeni diriltmek, henüz biz insanların harcı değildir. Bizler, ancak, Arzda kalması gerekenin ölmemesine, Arzdan gitmesi gerekenin de ölmesine vasıtalık edebiliriz...

Nitekim, âlimlerin iddiasını cerheden şu misâller de düşüncemizi teyit eden mahiyettedir.

* BİR HASTA ONBİR DEFA ÖLDÜ, DİRİLDİ, FAKAT ONİKİNCİDE...

(28. Temmuz. 1965 tarihli Milliyet gazetesinden).

MANCHESTER — «Klinik ölümle» 11 defa ölüp, her defasında hayata yeniden kavuşan 57 yaşında bir adam 12 nci defa öldükten sonra bir daha «dirilememiştir».

... Her defasında, elektrik şoku ve masajla diriltilen hasta, sorulara cevap vermiş ve etrafındakileri tanımıştır.

* KÜÇÜK BURN 1 AY İÇİNDE 4 DEFA ÖLÜP DİRİLDİ

(31. Ağustos. 1965 tarihli Hürriyet gazetesinden).

NEWCASTLE - UPON TYNE (İngiltere) — 11 yaşındaki Burn ilk defa bundan 1 ay evvel bir tatil kampındayken birdenbire kayan bir kum dağının altında kalmıştır. İşçiler, Burn'ü son nefesini vermek üzereyken

kurtarmışlardı. Burn, kaza yerinde yarım saatlik bir sunî teneffüs ile hayata döndürülmüştür. Fakat kazadan bir saat sonra, ambulânda kalbi bir kere daha duran Burn gene sunî teneffüsle kurtarılmıştır. Çocuk hastanede üçgün komadan sonra yeniden iyileşmiştir. Fakat, Burn 2 gün sonra tekrar komaya girmiş ve geçirdiği şok kendisini tamamen meflûç bırakmıştır. Beşgün sonra yeniden hayata dönmüş ve tamamen iyileşerek ayağa kalkmıştır.

* KALBİ 11 KERE DURAN ADAMIN YAŞAMASI DOKTORLARI BİLE ŞAŞIRTTI

(7. Ekim. 1965 tarihli Hürriyet gazetesinden).

LAFAYETTE (B. Amerika) — 60 yaşındaki Ursin Muton ağır bir kalp krizi geçirmiş ve, kriz esnasında, en az üç saat süreyle kalbi 11 kere durmuştur.

Doktorların ifadesine göre, tıbben ölü

...ması icabeden hastanın kalbine, her
...nda. masaj ve çok tatbik edilmiştir.
...ede kalp muntazam çalışmaya başla-
...tır. Gene doktorlar: "Kalbin tekrar ça-
...zağa başlaması, bizce, Allahın işi... Zira,
...masına tibben imkân kalmamıştı." de-
...şlerdir.

*

Ölüm hadisesinin, idrakimiz dışında bir
... dahilinde cereyan ettiği aşikârdır. Bu
...da gazetelerden derlenmiş şu manşet-
...e göz atmak, herhalde, yeterli bir fikir
... verir:

- * **38 YOLCULU BİR UÇAK DÜŞTÜ,
1 KİŞİ ÖLDÜ**
(21.10.1965 tarihli Milliyet gazetesinden).
- * **LONDRA'DAKİ UÇAK KAZASINDA
36 ÖLÜ VAR (Uçaktakilerden kurtulan
olmamış. R.M.)**
(28.Ekim.1965 tarihli Milliyet gazetesin-
den).

* **8000 METREDEN DÜŞTÜ; YAŞIYOR**
(4.Kasım.1965 tarihli Milliyet gazetesin-
den).

* **5. KATTAN MERDİVEN BOŞLUĞUNA
UÇAN 18 AYLIK BEBEĞİ ARABASI
KURTARDI.**

(1.Aralık.1965 tarihli Hürriyet gazetesin-
den).

... Ve bütün bunlardan sonra,

* **70'lik BİR KADIN ÖLECEĞİ GÜN VE
SAATI ÖNCEDEN BİLMİŞ.**

(10.Ocak.1966 tarihli Yeni Gazete'den)

KONYA. — Tarla mahallesinde oturan
70 yaşında Hatice Sumer adında bir kadın,
İstanbul ve Ankara'da oturan torunlarına
çektığı telgraflarla, öleceği gün ve saati bir
hafta öncesinden bildirmiş ve bildirdiği gün
ve saatte ölmüştür.

ÇANAKKALE SERAMİK FABRİKALARI A. Ş.

TÜRKİYEDE SERAMİK SANAYİNDE
İNKILÂP YAPAN MÜESSESEDİR

SAĞLAM — UCUZ — ZARİF — GARANTİLİ — FAYANS — İZOLÂTÖR
ELEKTROPORSELEN VESAİR SERAMİK MAMULLERİNİ

Tercih etmekle aynı zamanda memleketimizin menfaatini de
korumuş olursunuz.

Sipariş ve mübayaâ için müracaat:

Tersane Cad. Kipman Han, 5 — Galata — İSTANBUL

Telgraf : Kaleseramik — İSTANBUL

Telefon : 44 76 83

(Ruh: 497)

Sevgili Okuyucular

(1. sayfadan devam)

Çocukluğumda yazı yazmak istemişim. Süslü, hoş gidebilecek yazılar da imâl edebiliyordum. Ancak aklımda şöyle bir fikir hasıl olmuştu: Ben bir şey bilmiyorum. İnsanlara ne anlatacağım?

O zaman yazmak ve konuşabilmek için bir fikir sahibi oymak gerektiğini anladım ve bu fikri aradım. Bizler fikirleri çevremizden, muhitimizin ekseri anlamadan tabii olduğu değer hükümlerinden ve kitaplardan alıyoruz. Günlük hayatımızda bizi canlı bir müşahedeye çeken hususlar ise pek nefsanî kategoridendir — bunların kıymetini inkâr etmiyorum. — Meselâ ezilmemek, meselâ zaruri beden ihtiyaçlarının çevre şartlarına uygun olarak temin zarureti.

Ancak insan içinde bulunduğu çevre içinde yaşarken tatbikatta, yine bu çevreden gelen basma kalıp hüküm ve mütalaaların yetersizliğini hissediyor ve yeni bir takım hükümler, hasılı yeni bir sistem aramak zorunda kalıyor. Ama bu sistem nerede?

Bilcümle dinler var. Yazılmış kitaplar var. Bölük pürçük hakikat kırıntıları var. Kurtuluş için büyük bir iştiyakla, bir sürü dağınık malûmatla, adeta gelişi güzel yaşanmış bir hayatın karanlık, hüznü, bazan da ıstırap verici yükü ile nihayet bir kapıyı çalılıyorsunuz. Belki bir kapı çaldığınızın farkında bile değilsiniz. Bir de gururunuz var. Kendinizdeki, farkında olarak ya da olmadan edindiğiniz kırıntılara dört elle sarılıyorsunuz.

Eğer çaldığınız kapı gerçek bir kapı ise evvela sizi incitmiyor. Size hoş gelen şeylerin gerçek değerini size sezdiriyor. Siz de onları bırakıp daha şümüllü olanları alarak yavaş yavaş gerçek bir fikri sisteme doğru gidiyorsunuz.

Sonra da hakikat sizde kurtulamadığınız kalıpları, put haline gelmiş değerleri sarsmaya, silkelemeye başlıyor. Bu adeta yer yer karanlık bir bölgenin yıldırımlarla sarsılması, ani ışıklarla aydınlanması, biçimsiz kaya parçalarının kımıldanması ve icabında yuvarlanmasına benziyor. Kanun sert, acı. Ya o kayalarla beraber yuvarla-

nıp kendinize uygun ortamlara sürükleneceksiniz; ya da korkunç, karanlık dağlar yerine güneş ışığının aydınlattığı bereketli ovaları görünceye kadar sabredeceksiniz.

Rüyalarınız, günlük yaşayışınız, hadiseler, size söylenenler, içinizden gelen aldatmayan selim bir his size yardım ediyor. Ve siz kendi benliğinizle dış dünyayı barıştırmaya gidiyorsunuz. Evvela Donkişotluktan kurtulup gerçek bir fiil içinde bulunmak asıl emeliniz. Hatalarınızı gözlüyorsunuz.

Böyle.

Bu fikri sistem mi, bu hayat nefesi mi, bu insanlıkla ilgili şiddeti ve esiş tarzı kafamızdaki uydurma planlara ve muhtemel sezintilere uymayan rüzgâr mı Cemiyete nasıl geldi?

Bunun gerisinde bir tek isim, yaşarken şahidi olmadığım bir hayat var: Bedri Bey. Bu hayatın gerçekliği ve ölümsüzlüğü Cemiyeti kavramış, sarmıştır. Öylesine gerçek ki, yaşadığımız dünya gibi onu bazan hissetmiyoruz bile. Öylesine bir veriş tarzı ki hiç bir kalıpta değil.

Ve öyle bir kapı ki dört duvar içine değil bütün dünyaya, rüzgârların yaladığı, rahmetlerin yıkadığı genişliklere, bütün insanlara açılıyor. Ötelere giden bir yol görüyorsunuz. Bu sizi hayal alemine sürüklemiyor. Yaşayacak, çalışacak, ıstırap çekecek tekâmül edeceksiniz. Birlikte.

AFİF YESARİ'nin

“DÜŞÜNCE TİYATROSU”

KİTAP HALİNDE
ÇIKTI...

Tarla Yayınevinden isteyiniz:

Beyaz Saray 24.

Beyazıt — İstanbul

Okuyuculara CEVAPLAR

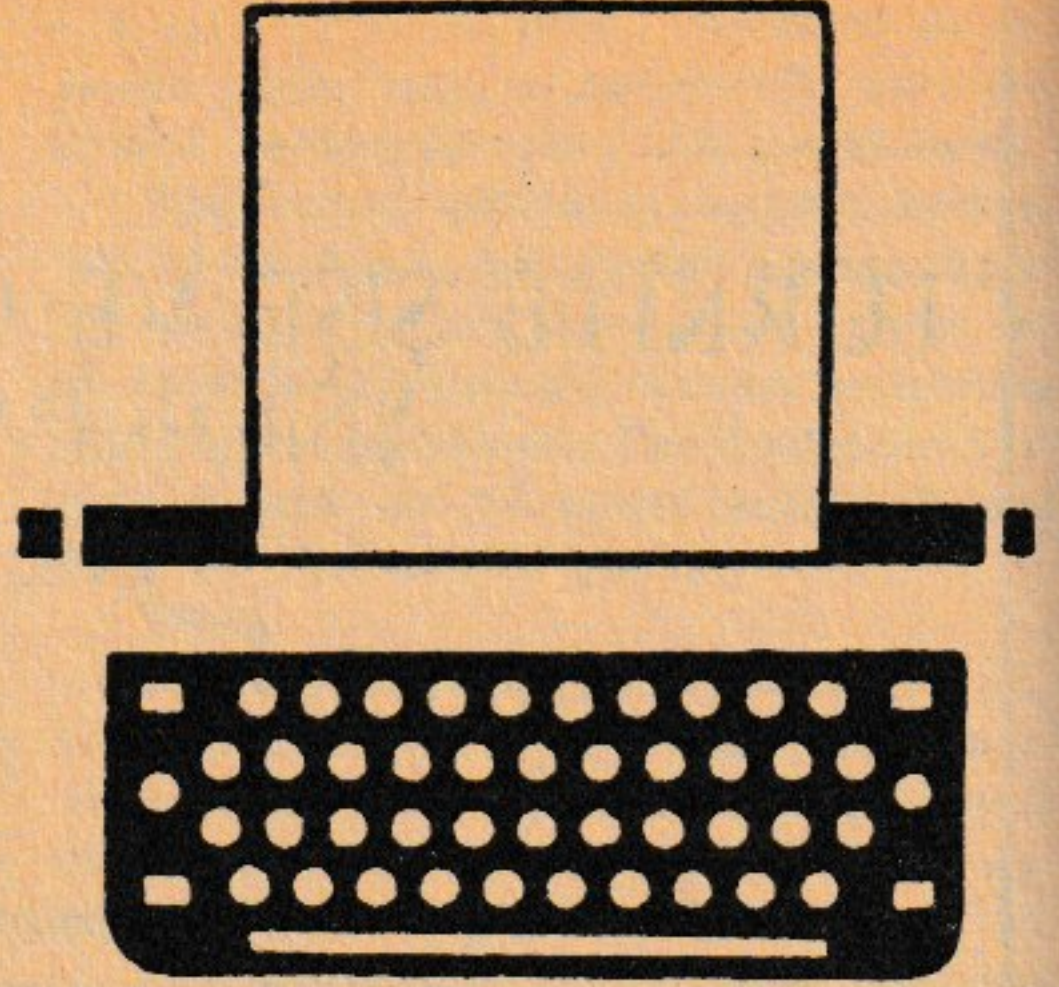
Sayın Melâhat Elmacı - ANKARA

«İnsanlar neden ölümü hatırlamak istemezler. Belki de dünyaya olan bağlılıklarını sadece vücutlarıyla ölçüyorlar da ondan...»

Diyorsunuz. Bu hususta şunları söyleyebiliriz: Ölümden korkulur. Bu bir gerçek... İster yok olmak, ister dünya nimetlerinden mahrum kalmak ve isterse ihtiraslarından ayrılmak tarzında olsun, hepsi de başka bir hakikatin tesiri altındadır.. İnsan tekâmülünü ve bilgisini yeryüzünde tamamlayacaktır. Maddi ve Ruhî kanunları yer yüzünde öğrenmek durumundadır. Beden ise, bu büyük araştırmanın en elverişli aracıdır. O olmayınca tecrübe ve araştırma da yoktur.

Ölüm korkusu, gayri şuuri olarak (ruhun kendi özünde cereyan eden) tekâmül etmek, hatalardan ve noksandan arınmak zaruretinin «kesintiye uğraması» olacağından dolayı vardır. Meselâ, denizin derinliklerini Batiskaf denen dalma cihazı olmadan nasıl araştırırız? Beden de ruhun aracıdır. Onsuz tecrübe yapamaz. Ayrıca, ölüm korkusu, insanın mazideki ve haldeki hata ve kötü davranışlarını düzeltmeye imkân bulmadan, vicdan huzuruna kavuşmadan yapmış kişilerin ölüm korkusundan bahsettiği pek görülmez.

Selâm ve sevgiler.

Sayın Zeki Ragıp Tütüncü - BALIKESİR

Bir çok eserler okuduğunuzu, yabancı dilden bazı kitaplara sahip olduğunuzu söylüyor ve:

«Spiritizma, neden hâlâ herkesce benimsenip onun moral kıymetlerinden istifade edilmiyor.»

Diyerek, fikrimizi soruyorsunuz.

Doğrusu şu ki, spiritizma ahlâkı, olağanüstü bir şey değildir. Herkesin kendi ahlâk kuralları içinde tekâmül edebileceğini söyler. Fakat **spirit ahlâkta, otomatik bir sürükleniş yerine, bilgili bir uyuş ve tatbikat vardır.** Herkesden uyanık ve vicdanlı olmasını ister. Uyanıklılık, şuurlu olmakla kaimdir. Birçok dogmatik inancı ve ahlâk kurallarını ferdin tekâmül durumuyla ilgili bulur. Ve en yüksek ahlâk olarakta **kendi iradesini VİCDAN SESİNE uydurmakta** görür.

Bu duruma göre, herkes iradeli ve vicdan sesine uyacak durumda değildir. Yarı otomat, geleneksel ve şeriate uygun olarak yaşamaktadır insanlık... Yani: neyi, niçin yapması gerektiği hakkında bilgisi yoktur.. Bilgisi bir takım teknik şeylerdir. Bu da ruhun gelişimi için yeterli olamamaktadır. Diyebiliriz ki, spirit ahlâk çokça feragat ve şuurlu faaliyet istediği için, nefsanî insanın çıkarlarına uygun değildir. Fakat, sizin temenniniz gerçekleşecektir.

Selâm ve sevgiler.

Vicdan

(5. sayfadan devam)

İncelemeler görüldü ki, bu konuda fertleri ayrı ayrı hükümlere cevketmiş bulunuyor.

Cemiyetimizde yapılmakta olan celselerden bu konuda bize ışık tutacak olan yazı pasajları aşağıya aynen alıyoruz. İncelemelerimizi bu tebliğlerin ışığında de-
ğerlendirecek olursak görülecek ki, konu ken-
dilerinden ve gittikçe daha vuzuha kavuş-
muş olacaktır.

18.Aralık.1965 tarihli celsede alınan bir tebliğden:

«.... Vicdana gelince, vicdan muhakkak çok üstün bir tesirin sizde galebe çalmasıdır. Vicdan ferdin bünyesinde değil bünyesinin dışındadır. Fakat tekâmülün muayyen merhalelerinden sonra bu üstün tesir fertte bir mihrak teşkil eder. İşte o zaman siz vicdanlı bir insan olarak hareket edebilirsiniz..

İşte sözü edilen bu mihrakın teşekkülünden sonra anlayışımıza göre artık fertte sevgi duygusu tam dozunda karar kılmıştır. Herşeye, herkese, her olaya karşı gerektiği dozda bir sempati ve ilgi teşekkül etmiştir. Bu safhada hiç bir şeye, hiç kimseye, hiç bir olaya karşı nefret duygusu düşünülemez gibi fazla düşkünlük ve ifrata varan bir ilgi de söz konusu olmamak gerek. İşte bu safhada vicdani hareket muhake-

menin hatta iradenin üstünde bir oluş haline gelmiş, başka türlü davranılamıyacak bir hâl almıştır.

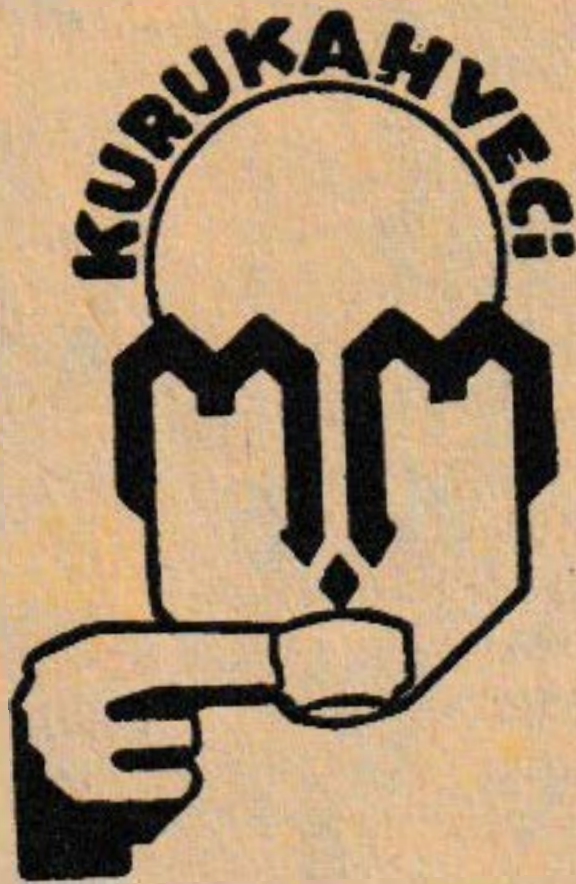
Aşağıya bir kaç satırını aldığımız tebliğ de yukardaki «Vicdan, ferdin bünyesinde değil, bünyesinin dışındadır» şeklindeki ilk nazarda pek munis görünmeyen sözü gereği kadar açıklayacaktır sanırız.

18.Aralık.1965 tarihli celsede alınan bir tebliğden:

«.... Vicdan her bir varlığı muayyen incelikteki bir tesirin içerisine çekmek üzere faaliyettedir. Bu muayyen incelikteki tesir ise, bir devresinden sonra artık varlık şuurunda açık seçik prensipler bilgileri tarzına geçer...»

Şimdi burada bir lâhza durup, VICDAN mefhumunu şimdiye kadar anladığımız dar anlamından (ferdin inhisarından) çıkarıp başlı başına bir plan olarak, geçen sayımızda izahı yapılan şekilde «Üstün prensip ve kanunlara uygun olarak bir takım hadiseler meydana getiren varlıklar sistemi» diye kabullenmemiz gerektiğini ve bu sistemden faydalanabilmek için antenlerimizi daima o sistemden gelecek «muayyen incelikteki» tesirlere açık bulundurmamız lüzumunu duyurmaktan öte sözümüz olamaz.

Bundan evvelki sayımızda da belirtildiği gibi «fikirlere ortadadır; biz ortadayız; hayat ortadadır; başka bir hüküm bunları sizlere nakleden bizlere düşmez.»

En Nefis Kahve

(Ruh: 498)